

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 17 januari 1925 kl. 3 e. m.

Memorial, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksgäldskontoret, jämlikt § 54 av det för detta verk senast utfärdade reglemente, till riksdagen avgivna berättelsen angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning för den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1924 års riksdag avgavs, får, enligt gällande instruktion, härmed till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 17 januari 1925.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse till 1925 års riksdag.

Enligt 54 § av det vid 1924 års riksdag för riksgäldskontoret utfärdade reglementet åligger det fullmäktige i detta verk att till innevarande års riksdag avgiva berättelse för den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1924 års riksdag avgavs; och gå fullmäktige nu att fullgöra nämnda åliggande.

Beträffande riksgäldskontorets kapitalinkomster och kapitalutgifter under räkenskapsåret 1923—1924 samt dess skulder och tillgångar vid samma periods början och slut få fullmäktige meddela nedanstående, på riksgäldskontorets räkenskaper grundade uppgifter:

Tab. I. Riksgäldskontorets kapitalkonto för budgetåret 1923—1924.

		Kronor	
<i>Debet.</i>			
<i>Ingående balans:</i>			
Skulder		2,234,080,800	87
<i>Kapitalutgifter:</i>			
Utgifter å riksstatstitlar	236,433,943: 76		
Kapitalrabatter	1,716,499: 64		
Disponerad upplåning	99,472,132: 40		
Från allmänna järnvägslånefonden avförda belopp	619,900: —		
Av statens vattenfallsverk återlevererat anslagsbelopp	314,000: —		
Statsverkets giroräkning, insättningar	14,119,586: 82	352,676,062	12
<i>Utgående balans.</i>			
Tillgångar		311,606,50 ²	16
	Summa	2,898,363,371	15
<i>Kredit.</i>			
<i>Ingående balans:</i>			
Tillgångar		294,193,038	93
<i>Kapitalinkomster:</i>			
Inkomster å riksstatstitlar	155,521,422: 70		
Amortering å statsskulden under budgetåret 1923—1924	55,719,484: 75		
Disponerad upplåning	21,057,012: 05		
Från vissa såsom riksgäldskontorets skulder bokförda länemedelsanslag avförda belopp	13,355,012: 05		
Kristidskommissionernas rörelsekapitalfonder, avskrivet, ej disponerat belopp	447,463,677: —		
Statsverkets giroräkning, uttag	101,458,474: 98	794,575,083	58
<i>Utgående balans:</i>			
Skulder		1,809,595,248	69
	Summa	2,898,363,371	15
<i>Skulder utöver tillgångar den 30 juni 1924</i> kr. 1,497,988,740: 58.			

Tab. II. Riksgäldskontorets skulder den 1 juli 1923 och den 30 juni 1924.

1923 Den 1 juli Kronor		1924 Den 30 juni Kronor
	I. Skulder, löpande med ränta.	
	<i>Fonderad statsskuld:</i>	
1,468,940,776 ¹¹	Av riksgäldskontoret upptagna obligationslån	1,557,615,669: 11
7,166,744 ⁹⁵	Av riksgäldskontoret övertagna lån ..	6,012,968: 16
23,912,306 ²⁶	Lån hos statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.	32,145,242: 72
	Övrig fonderad statsskuld:	
140,889	Göta kanals reparationsfond	140,889: —
2,250,000	Köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm ...	2,250,000: —
		2,390,889: —
	= 1,502,410,716: 32.	1,598,164,768 ⁹⁹
	<i>Tillfällig statsskuld:</i>	
	Riksgäldskontorets växlar:	
935,000	per den 20 juni 1923	— —
29,410,000	» » 20 september 1923	— —
12,560,000	» » 20 december 1923	— —
—	» » 20 juni 1924	460,000: —
—	» » 20 september 1924	19,305,000: —
—	» » 20 december 1924	4,510,000: —
7,825,202 ⁷⁶	Lån hos statens krigsförsäkringskommission	1,597,765: 24
4,000,000	Lån hos pensionsstyrelsen	— —
1,800,000	Lån hos folkhushållningskommissionen	800,000: —
7,500,000	Vattenfallsverkens förnyelsefonder	9,200,000: —
	= 64,030,202: 76.	35,872,765 ²⁴
	<i>Fonder:</i>	
29,661,730 ⁷¹	Fonden för statsskuldens amortering ..	10,716,325: 93
5,302,268 ²¹	Fonden för slutlikvid av räntan å 1918 års premieobligationslån	— —
61,208 ¹⁶	Pensionsfonden	72,597: 48
—	Byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus (se nedan)	97,129: 13
	= 35,025,207: 08.	10,886,052 ⁵⁴
	II. Skulder, icke löpande med ränta.	
	<i>Icke lyftade belopp å anslag, som anvisats att utgå från riksgäldskontoret:</i>	
	a) <i>Anslag före år 1917:</i>	
912 ⁰⁵	Inköp av vattenfall för elektrisk drift å statens järnvägar, anslag för år 1907	— —
91,600	Nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar, anslag för år 1915	— —
	= 92,512: 05.	

1923 Den 1 juli Kronor		1924 Den 30 juni Kronor
	b) Riksstaten för år 1917 (utgiftsrester):	
300,000	Dubbelspår Göteborg —	
	Alingsås,	
900,000	Lånefonden för bekämpande av arbetslösheten bland stenarbetare	
	= 1,200,000: —.	
	c) Tilläggsstaten för år 1918 (utgiftsrester):	
2,970,000	Lån till hushållningssällskapen för an- skaffande och tillhandahållande av för- ädlade utsäden, förslagsanslag, högst	
	= 2,970,000: —.	
	d) Riksstaten för år 1921 (utgiftsrester):	
1,750,000	Lån till svenska lufttrafikaktiebolaget för anordnande av en luftskeppsstation i Stockholm, förslagsanslag, högst	
	= 1,750,000: —.	
	e) Järnväglånefonderna:	
	<i>Allmänna järnväglånefonden:</i>	
925,100	Anslagen för åren 1917—1921, samt för första halvåret 1923, återstoden	
	= 925,100: —.	
	<i>Bibanelånefonden:</i>	
1,000,000	Anslagen för åren 1912— 1915, återstoden	
7,517,500	Anslagen för åren 1917— 1921, återstoden	
	= 8,517,500: —.	
	Diverse skulder utan ränta:	
5,547,681 ¹⁶	Fonden för annuitetslikvider	7,009,035: 52
2,238	Förfallna, icke inkomna 6 % skattkam- marväxlar per 1 december 1916	2,238: —
—	Förfallna, icke inkomna obligationer av Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags 5 ¹ / ₂ % lån av år 1914	3,000: —
—	Förfallna, icke inkomna premieobliga- tioner av 1918 års lån	709,335: —
—	Fonden för återlevererade fasta lånemedel	12,109,434: 98
38,684,902 ⁹⁶	Fonden för amortering av tillfälliga låne- medel	625: —
258,798 ⁹⁰	Handelskommissionens fond	479,142: 42
76,561 ⁸⁸	Premieobligationslånen: depositionsav- gifter och postporton	—
7,509,580	Oreglerad kursdifferens för 1919 års 6 % statslån	7,509,580: —
110,000,000	Av statskontoret till riksgäldskontorets förvaltning överlämnade kassabehåll- ningar	135,000,000: —
77,924 ⁷⁶	Byggnadsfonden för riksdags- och riks- bankshus tillhöriga medel (se ovan)...	—
575	Återlevererade obeställbara postanvis- ningsmedel	1,162: 50
1,300	Obeställbara vinster å premieobligations- lånen	500: —

1923 Den 1 juli Kronor		1924 Den 30 juni Kronor
—	Icke lyftade vinster å utbytta eller inlösta premieobligationer	36,460: —
—	Fonden för låneunderstöd: lån till svenska lufttrafikaktiebolaget för anordnande av en lufttrafikstation i Stockholm (se ovan)	1,750,000: —
—	Fonden för låneunderstöd: lån åt företag för framställning av jordbrukskalk ...	50,000: —
—	Fonden för anordnande av spannmåls-lagerhus och kylhus tillhöriga medel	11,051: —
—	Obeställbara postanvisningsmedel vid konverteringen av 1918 års premielån	97: 50
455,000,000	= 162,159,562: 66.	164,671,661 92
2,234,080,800 87	Kristidskommissionernas rörelsekapitals fonder	—
	Summa skulder	1,809,595,248 69

Tab. III. Inom linjen förda skulder den 1 juli 1923 och den 30 juni 1924.

1923 Den 1 juli Kronor		1924 Den 30 juni Kronor
150,000	Konung Karl XIII:s hemgiftskapital	150,000 —
100,777 16	Lappmarks eklestiastikfond	100,777 16
30,000,000	Av riksgäldskontoret utfärdade, till Sveriges allmänna hypoteksbank såsom grundfond avlämnade 3 1/2 % obligationer	30,000,000 —
50,000,000	Av riksgäldskontoret till konungariket Sveriges stadshypotekskassa utfärdad förbindelse att såsom grundfond tillhandahålla svenska statens 3 1/2 % obligationer	50,000,000 —
400,000	Obligationer, som skolat utfärdas av riksgäldskontoret såsom säkerhet för av vissa centralkassor för jordbrukskredit ingångna förbindelser	400,000 —
50,000,000	Av riksgäldskontoret till A.-B. Kreditkassan av år 1922 utfärdad förbindelse att såsom garantifond tillhandahålla ett belopp av 50 miljoner kronor i av svenska staten utgivna 5 % obligationer	50,000,000 —
130,650,777 16	Summa	130,650,777 16
	<i>Därtill kommer (den 30 juni 1924):</i>	
	<i>dels</i> av riksgäldskontoret utfärdade förbindelser, avseende svenska statens garanti intill det belopp, som erfordras för amortering, förräntning, emitterande och placering av högst 13 miljoner österrikiska guldronor av det internationella lånet av år 1923 för Österrikes finansiella återuppbyggande:	
	<i>dels ock</i> av riksgäldskontoret jämlikt bestämmelsen i § 13, mom. 1 av det för riksgäldskontoret gällande reglemente, till riksbankens förfogande ställda skattkammarväxlar å sammanlagt \$ 10,000,000, ävensom en hos The National City Bank of New York upplagd kreditivräkning å \$ 25,000,000.	

Tab. IV. Riksgäldskontorets tillgångar den 1 juli 1923 och den 30 juni 1924.

1923 Den 1 juli Kronor		1924 Den 30 juni Kronor	
		<i>Diverse medel:</i>	
5,237,692	16	Uppköpta svenska statsobligationer	5,310,458: 14
		<i>Förräntade medel:</i>	
10,600,513	67	I främmande staters värdehandlingar m. m. placerade medel	2,302,236: 18
3,800,046	54	Hos The National City Bank of New- York förräntade medel	— —
		= 19,638,252: 37.	7,612,694 32
		<i>Förskott:</i>	
3,992,073	85	Till banker och bankirhus för inlösen av obligationer och räntekuponger m. m.	4,961,339: 36
60,000	—	Till riksgäldskontorets kassör	60,000: —
			5,021,339: 36
990,000	—	För uppförande av nybyggnad för Natur- historiska riksmuseum	990,000: —
		= 5,042,073: 85.	6,011,339 86
133,968,576	47	<i>Inkomster å lånemedelstillar</i>	149,629,956 12
		<i>Diverse:</i>	
— —	—	Fordran hos kommissionärer för försälj- ning av 1923 års premieobligationslån	5,354,360: —
47,355,315	89	Fordran hos A.-B. Kreditkassan av år 1922	48,711,415: 44
— —	—	Rörlig kredit för statens domänverk ...	10,000,000: —
5,620,494	88	Fordran hos bränslekommissionen	— —
21,478,491	32	Kursförluster å utländska värdepapper och övriga utländska behållningar ...	— —
		= 74,454,302: 04.	64,065,775 44
61,089,834	20	<i>Behållning å riksgäldskontorets giroräkning i riks- banken</i>	84,286,742 92
294,193,038	93	Summa tillgångar	311,606,508 16

Tab. V. Inom linjen förda tillgångar den 1 juli 1923 och den 30 juni 1924.

1923 Den 1 juli Kronor		1924 Den 30 juni Kronor
	<i>Grundfonder och garantiförbindelser:</i>	
30,000,000	Sveriges allmänna hypoteksbanks grundfond	30,000,000: —
50,000,000	Konungariket Sveriges stadshypotekskassas grundfond	50,000,000: —
100,000	Kristianstads läns centralkassas för jordbrukskredit grundfond	100,000: —
100,000	Mälareprovinsernas dito dito	100,000: —
100,000	Malmöhus läns dito dito	100,000: —
100,000	Skaraborgs läns dito dito	100,000: —
50,000,000	A.-B. Kreditkassans av år 1922 garantifond	50,000,000: —
	= 130,400,000: —.	130,400,000 —
	<i>Statsverkets fordran för lån, utgivna från nedan nämnda fonder:</i>	
	<i>Allmänna järnvägslånefonden:</i>	
56,650,162 ²⁶	Kapital	55,974,589: 78
9,510,455 ⁸²	Ränta	10,318,255: 47
5,958,405 ⁸⁴	Anståndsrenta	6,131,810: 84
	= 72,119,023: 92.	72,424,656 ⁰⁹
	<i>Bibanelånefonden:</i>	
5,882,500 —	Kapital	6,577,500: —
105,289 ²¹	Ränta	79,267: 83
458,342 ⁵⁸	Anståndsrenta	559,083: 82
	= 6,446,131: 79.	7,215,851 ¹⁵
	<i>Allmänna byggnadslånefonden:</i>	
878,184 ⁸³	Kapital	855,935: 14
181,036 ¹¹	Ränta	170,845: 22
	= 1,059,220: 94.	1,026,780 ³⁶
	<i>Fonden för låneunderstöd:</i>	
	<i>Lån till Ostkustbanans A.-B.:</i>	
5,463,000 —	Kapital	—
238,725 ⁴²	Anståndsrenta	683,865: 27
	= 5,696,725: 42.	683,865 ²⁷
	<i>Lån till svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen:</i>	
— —	Kapital	1,000,000: —
— —	Ränta	25,000: —
		1,025,000 —
	<i>Fordringar för utbetalningar å anslag. anvisade att utgå av tillfälliga lånemedel:</i>	
3,016,130 —	Vattenfallsstyrelsen	3,016,130: —
36,497,826 ⁵³	Arméförvaltningen	36,497,826: 58
397,000 —	Skogshögskolan	397,000: —
277,857 ⁸⁴	Veterinärhögskolan	277,857: 84
1,157,000 —	Hov- och slottsstaterna	1,157,000: —
194,000 —	Svenska diakonissällskapet	194,000: —
5,056,178 —	Inköp av fastigheter i kvarteren Mercurius och Rosenbad	5,056,178: —
12,000,000 —	Dräneringsfonden	12,000,000: —
1,400,000 —	Byggnadskommissionen för bandelen Rönninge—Ström	1,400,000: —
359,780 —	Lån åt överstyrelsen för svenska föreningen Röda korset	359,780: —

1923 Den 1 juli Kronor			1924 Den 30 juni Kronor
740,000	Lån till allmänna barnhuset i Stock-		
	holm	740,000:—	
2,000,000	Varukredit åt vissa nödlidande länder	6,000,000:—	
20,000	Rörelsekapital för hantverksskolan i		
	Kristinehamn för blinda.....	20,000:—	
80,000	Lån till Svenska mosskulturföreningen:		
	kapital	120,000:—	
	ränta	772: 22	
	Räntefritt lån till Växjö domkyrka ...	20,000:—	67,256,544 59
	= 63,195,772: 37.		
278,916,874 44		Summa	280,032,697 46

Riksgäldskontorets skulder.

A. Den fonderade statsskulden.

Den fonderade statsskulden uppgick den 1 juli 1923 till kr. 1,502,410,716: 32
och den 30 juni 1924 till » 1,598,164,768: 99
samt har alltså ökats med kr. 95,754,052: 67

Denna ökning härrör av nedan angivna förhållanden.

Under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 har riksgäldskontoret försålt obligationer å följande belopp:

av 1923 års 4 1/2 % lån	kr. 9,340,900:—
» 1923 års 5 % lån	» 65,583,100:—
» 1923 års premieobligationslån	» 120,000,000:—
	kr. 194,924,000:—

Vidare har statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. under samma period till riksgäldskontoret överlämnat ytterligare 6,000,000 kr., varjämte anstaltens tillgodohavande ökats med 2,232,936 kr. 46 öre, utgörande ränta för tiden 1 januari 1923—30 juni 1924. Tillsammans utgöra dessa belopp » 8,232,936: 46

Den nu omförmälda ökningen av den fonderade skulden uppgår till kr. 203,156,936: 46.

Å andra sidan har samma skuld, på sätt här nedan kommer att visas, dels genom amortering dels genom inlösen av utelöpande lån minskats med 107,402,883 kr. 79 öre.

Under räkenskapsåret 1923—1924 har å den fonderade skulden amorterats ett belopp av 6,528,883 kr. 79 öre, fördelat på följande lån:

1880 års lån (amorteringstid 1882—1930)	kr.	4,228,587:—
1886 » » (» » 1887—1961)	»	651,111: 11
1890 » » (» » 1891—1940)	»	844,888: 89
1899 » » (» » 1903—1953)	»	524,520:—
Övertagna lån	»	279,776: 79
	kr.	6,528,883: 79.

Härjämte hava under samma period följande lån blivit infriade:

1918 års premieobligationslån	»	100,000,000:—
Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags av svenska staten övertagna 5 $\frac{1}{2}$ % obligationslån av år 1914	»	874,000:—
	Summa kr.	107,402,883: 79.

Mot ökningen av den fonderade statsskulden, 203,156,936 kr. 46 öre, svarar alltså en minskning av 107,402,883 kr. 79 öre. Skillnaden mellan dessa båda summor utvisar den verkliga ökningen under räkenskapsåret 1923—1924, uppgående, såsom ovan meddelats, till 95,754,052 kr. 67 öre.

Till upplysning om de av riksgäldskontoret upptagna obligationslånen få fullmäktige vidare meddela följande uppgifter:

Tab. VI. De av riksgäldskontoret upptagna obligationslånen vid utgången av budgetåret 1923—1924.

Lån	Räntefot %	Effektiv ränta %	Försålt belopp Nom. Kr.	Amortering under budgetåret 1923—1924 Kr.	Under budgetåret 1923—1924 förfallen ränta Kr.	Återstående kapitalsskuld den 30 juni 1924 Nom. Kr.
1880	3.5	3.568	118,746,375	4,228,587	1,175,657	29,361,618
1886	3.5	3.862	64,546,222	651,111	1,770,237	49,927,111
1887, 1904, 1909	3.6	3.709	85,656,360	—	3,012,816	83,689,360
1888	3	3.794	26,666,666	—	725,493	24,183,111
1890	3.5	3.638	35,555,555	844,888	671,222	18,332,888
1894	3	3.662	18,000,000	—	506,358	16,878,600
1899	3.5	3.763	36,000,000	524,520	989,937	28,021,680
1900	3.5	3.821	36,320,000	—	1,271,200	36,320,000
1904, 1906	3.5	3.648	79,200,000	—	4,404,960	79,056,000
1907	3.5	3.770	46,800,000	—	1,906,800	46,800,000
1908	3.5	3.870	54,480,000	—	2,880,000	54,480,000
1911	4 o. 3.5	4.005	72,000,000	—	2,880,000	72,000,000
1913	4.5	4.805	72,000,000	—	3,240,000	72,000,000
1914	5	5.033	163,100,000	—	8,155,000	163,100,000
1916	5	5.104	118,430,000	—	9,351,500	118,430,000
1917	5	5.036	68,600,000	—	4,750,510	68,600,000
1918	5	5.360	95,010,200	—	5,000,000	95,010,200
1918 premielån	—	5.437	100,000,000	—	—	—
1919	6	6.363	93,250,000	—	5,595,000	93,250,000
1921	6	6.245	94,132,200	—	5,647,932	94,132,200
1921 premielån	—	5.566	100,000,000	—	5,990,703	100,000,000
1923	4.5	4.655	28,459,800	—	1,132,609	28,459,800
1923 premielån	—	4.870	120,000,000	—	2,968,443	120,000,000
1923	5	5.033	65,583,100	—	1,351,363	65,583,100
Summa	—	—	1,792,536,479	6,249,107	72,497,745	1,557,615,669

¹ Återbetalat den $\frac{1}{12}$ 1923. ² Preliminär siffra.

B. Skuld på grund av tillfällig upplåning.

Den tillfälliga (svävande) statsskulden utgjorde den 1 juli 1923 64,030,202 kr. 76 öre och den 30 juni 1924 35,872,765 kr. 24 öre. Minskningen uppgår sålunda till 28,157,437 kr. 52 öre.

De under ifrågavarande period inträffade förändringarna beträffande den tillfälliga skulden äro i huvudsak följande.

Beloppet av utelöpande *skattkammarväxlar* har nedgått från 42,905,000 kr. till 24,275,000 kr. eller sålunda med 18,630,000 kr.

Statens krigsförsäkringskommissionens tillgodohavande hos riksgäldskontoret utgjorde den 1 juli 1923 7,825,202 kr. 76 öre. Jämlikt beslut av samma års riksdag har ett belopp av 7,536,323 kr. av nämnda tillgodohavande disponerats till ersättande av uppkommen förlust å bränslekommissionens verksamhet. Å andra sidan har riksgäldskontoret under budgetåret 1923—1924 i tre särskilda poster från krigsförsäkringskommissionen fått mottaga ytterligare 1,237,575 kr. 65 öre. Med inberäkning av gottgjorda räntor uppgick kommissionens fordran hos riksgäldskontoret vid budgetårets slut till 1,597,765 kr. 24 öre.

Riksgäldskontorets lån hos *pensionsstyrelsen*, uppgående till 4,000,000 kr., har återbetalats med 2,000,000 kr. i december 1923 och återstående 2,000,000 kr. i januari 1924.

Den 1 juli 1923 utgjorde riksgäldskontorets skuld till *folkhushållningskommissionen* 1,800,000 kr. Härav har på grund av 1923 års riksdags beslut 1,400,000 kr. använts för budgetändamål samt i riksstaten för budgetåret 1923—1924 inberäknats i »Diverse inkomster». Å andra sidan hava folkhushållningskommissionens avvecklingskommittéer under tiden september 1923—mars 1924 till riksgäldskontoret i fyra poster inlevererat ytterligare 400,000 kr. Kommissionens i riksgäldskontoret inestående behållning uppgick vid räkenskapsårets slut till 800,000 kr.

Vattenfallsverkens förnyelsefonders tillgodohavande för de medel, som överlämnats till riksgäldskontoret för förvaltning, uppgick den 1 juli 1923 till 7,500,000 kr. Sedan vattenfallsstyrelsen för nämnda fonders räkning i december 1923 och mars 1924 inbetalat sammanlagt 1,700,000 kr., utgjorde riksgäldskontorets skuld till fonderna den 30 juni 1924 9,200,000 kr.

C. Räntebärande fonder.

Fonden för statsskuldens amortering hade den 1 juli 1923 en behållning av 29,661,730 kr. 71 öre. Enligt medgivande av 1924 års riksdag har fonden vid bokslutet den 30 juni 1924 debiterats med ett belopp av 21,478,491 kr. 32 öre till utjämnande av det bland riksgäldskontorets tillgångar upptagna kontot »Kursförluster å utländska värdepapper och övriga utländska behållningar». Däremot har fonden ökats dels med

1,000,000 kr., utgörande det för densamma å riksstaten för budgetåret 1923—1924 anvisade anslaget, dels ock med tillgodoförd ränta (å 5 %), 1,533,086 kr. 54 öre. Den 30 juni 1924 uppgick fonden till 10,716,325 kr. 93 öre.

Riksgäldskontorets pensionsfond, som vid början av räkenskapsåret 1923—1924 utgjorde kr. 61,208: 16
har ökats med:

tjänstnehavares pensionsavgifter	»	8,142: 25
tillgodoförd ränta (å 5 %)	»	3,247: 07

Vid budgetårets slut hade fonden alltså en behållning av kr. 72,597: 48.

Fonden för slutlikvid av räntan å 1918 års premieobligationslån hade den 1 juli 1923 en behållning av kr. 5,302,268: 21

Därefter har fonden ökats med tillgodoförd ränta (å 4 $\frac{3}{4}$ %) från och med nämnda dag till den 17 augusti 1923, då ränteberäkning upphörde » 32,881: 43

Vidare har från anslaget till räntor å statsskulden till fonden överförts ett belopp av » 4,664,850: 36

Summa kr. 10,000,000: —.

Fonden har numera i sin helhet tagits i anspråk för det ändamål, för vilket densamma bildats, nämligen likviderande av den del av inlösningsbeloppet för 1918 års premieobligationer, som överstiger obligationernas nominella belopp. Dessa lyda nämligen å 50 kr., men hava infriats med 55 kr. per st. För hela lånet uppgår sagda inlösningsagio till 10,000,000 kr.

Byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus hade den 1 juli 1923 en behållning av kr. 270,655: 32

Fondens inkomster under budgetåret 1923—1924 hava utgjort:

räntor å fonden tillhöriga obligationer	»	6,931: 94
» » fondens fordran hos riksgäldskontoret	»	2,204: 37
kursvinst å en utlottad obligation	»	450: —

I följd härav uppgick fondens behållning den 30 juni 1924 till kr. 280,241: 63

Nämnda behållning redovisas i räkenskaperna på följande sätt:
Stockholms in-tecknings garantiaktiebolags

3 $\frac{1}{2}$ % obligationer av år 1889 å nom. kr. 190,000, bokförda till	kr. 181,450: —
Ränta därå från den 1 april till och med den 30 juni 1924	» 1,662: 50
Fordran hos riksgäldskontoret	» 97,129: 13

Summa kr. 280,241: 63

På grund av särskilt beslut av fullmäktige skall ränta å fondens i riksgäldskontoret inestående medel gottgöras för tiden från och med den 1 januari 1924. Till följd härav har riksgäldskontorets skuld till fonden, som i räkenskaperna tidigare funnits upptagen bland »Skulder utan ränta», i bokslutet för budgetåret 1923—1924 överförs till »Skulder, löpande med ränta» och redovisas därstädes bland riksgäldskontorets fonder.

D. Skulder utan ränta.

Dessa skulder utgjorde den 1 juli 1923	kr. 632,614,674: 71
och den 30 juni 1924	» 164,671,661: 92
samt hava alltså minskats med	kr. 467,943,012: 79.

De viktigaste förändringar, som inträffat i fråga om skulderna utan ränta under räkenskapsåret 1923—1924, äro följande.

I ingående balansräkningen för nämnda räkenskapsår förekommer bland de icke räntebärande skulderna ett konto, benämnt »*Icke lyftade belopp å anslag, som anvisats att utgå från riksgäldskontoret*», uppgående till 15,455,112 kr. 5 öre. Härav har ett belopp å 2,970,000 kr., utgörande ett på 1918 års tilläggsstat anvisat anslag för utlåning till hushållningsällskapen för anskaffande och tillhandahållande av förädlade utsäden, kvittats mot ett för budgetåret 1923—1924 under titel »Återbetalning av tillfälliga lånemedel» anvisat anslag å samma belopp. Vidare har det på riksstaten för år 1921 anvisade förslagsanslaget å 1,750,000 kr. för utlåning till Svenska lufttrafikaktiebolaget överförs till kontot »Diverse skulder utan ränta». Återstående 10,735,112 kr. 5 öre utgöra reservationer å äldre anslag, vilka numera ej bokföras bland riksgäldskontorets skulder men däremot redovisas i rikshuvudboken.

I riksgäldskontorets bokslut för räkenskapsåret 1923—1924 redovisas bland »Diverse skulder utan ränta» under benämningen *Fonden för återlevererade fasta lånemedel* ett belopp av 12,109,434 kr. 98 öre. Någon motsvarighet härtill finnes ej vid budgetårets början. Fonden i fråga har tillkommit därigenom, att järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen av förut lyftade anslag till kapitalökning till riksgäldskontoret återlevererat vissa belopp, vilka ej vidare äro behöfliga för de med anslagen avsedda ändamål.

Fonden för amortering av tillfälliga lånemedel uppgick den 1 juni 1923 till 38,684,902 kr. 96 öre och hade den 30 juni 1924 nedgått till 625 kr. Av fondens tillgångar har tagits i anspråk ett belopp av 38,684,277 kr. 96 öre, motsvarande — på 4 öre när — de tre första på riksstaten för 1923—1924 under titel »Återbetalning av tillfälliga lånemedel» uppförda anslagen å sammanlagt 38,684,278 kr.

Statskontorets fordran för *medel, som överlämnats till riksgäldskontoret för förvaltning*, uppgick den 1 juli 1923 till 110,000,000 kr. och den 30 juni 1924 till 135,000,000 kr. samt har alltså ökats med 25,000,000 kr. För riksgäldskontorets ifrågasvarande mellanhavande med statskontoret redogöres närmare å sid. 23 och 24 i denna berättelse.

Kristidskommissionernas rörelsekapitals fonder uppgingo vid början av räkenskapsåret 1923—1924 till 455,000,000 kr., utgörande det återstående icke reglerade beloppet av de anslag, som på sin tid av riksdagen anvisats för kommissionernas finansiering. Sedan ett av riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisat anslag å 7,536,323 kr. för täckande av brist, uppkommen å bränslekommissionens verksamhet, debiterats fonderna, och kristidskommissionernas samtliga mellanhavanden med riksgäldskontoret därigenom blivit slutligen reglerade, har fondernas återstående behållning 447,463,677 kr., såsom numera ej behöflig för sitt ändamål, avskrivits ur riksgäldskontorets räkenskaper.

I fråga om de förändringar, som i övrigt inträffat beträffande skulderna utan ränta under räkenskapsåret 1923—1924, få fullmäktige hänvisa till ovan intagna Tab. II.

Räntor å statsskulden.

De under räkenskapsåret 1923—1924 förfallna räntorna å statsskulden hava uppgått till följande belopp:

å de av riksgäldskontoret upptagna obligationslånen ..	kr. 72,497,745: 65
å lån hos statens anstalt för pensionering av folk-	
skollärare m. fl.	» 2,232,936: 46
å de vid inköp av enskilda järnvägar övertagna lånen	» 310,835: 02
å den fonderade statsskulden i övrigt	» 404,544: 45
å tillfälliga lån m. m.	» 5,943,804: 68

Summa kr. 81,389,866: 26.

Amortering å statsskulden.

Såsom förut i denna berättelse meddelats, har under räkenskapsåret 1923—1924 å den fonderade statsskulden amorterats ett belopp av 6,528,883 kr. 79 öre. Härav utgöra 6,249,107 kr. avbetalning å 1880, 1886, 1890 och 1899 års fonderade statslån och återstående 279,776 kr. 79 öre avbetalning å de av riksgäldskontoret vid inköp av vissa enskilda järnvägar övertagna lånen.

Däremot har någon amortering å tillfälliga lånemedel icke ägt rum under ovannämnda räkenskapsperiod. Något anslag för verkställande av dylik amortering finnes nämligen ej uppfört å riksstaten för budgetåret 1923—1924.

Till fonden för statsskuldens amortering har, såsom tidigare omförmälts, under förenämnda räkenskapsår avsatts ett å riksstaten anvisat belopp av 1,000,000 kr. Ett lika stort belopp, anvisat å riksstaten för innevarande budgetår, har under juli månad 1924 utbetalts till sagda fond.

Sammandrag, utvisande förändringarna av riksgäldskontorets skulder under räkenskapsåret 1923—1924.

Av det förut i denna berättelse intagna utdraget av riksgäldskontorets skulder (Tab. II) framgår, att dessa skulder, oberäknat kristidskommissionernas rörelsekapitals fonder, under räkenskapsåret 1923—1924 ökats med omkring 30.51 miljoner kr. Å ena sidan har den fonderade statskulden, som vid nämnda periods slut uppgick till 1,598.16 miljoner kr. mot 1,502.41 miljoner kr. vid dess början, ökats med 95.75 miljoner kr., men andra sidan hava den tillfälliga skulden, riksgäldskontorets fonder och skulderna utan ränta under sagda räkenskapsår minskats med resp. 28.16, 24.14 och 12.94 miljoner kr. För vinnande av större överskådlighet meddela fullmäktige här nedan ett sammandrag över riksgäldskontorets samtliga skulder — dock med undantag av kristidskommissionernas rörelsekapitals fonder — vilket sammandrag i avrundade tal angiver de olika posternas ökning eller minskning.

	1/7 1923 Miljoner kr.	30/6 1923 Miljoner kr.	Ökning (+) eller minsk- ning (-) Miljoner kr.
Fonderad statsskuld:			
Av riksgäldskontoret upptagna obligationslån.....	1,468.94	1,557.62	+ 88.68
Övertagna lån	7.17	6.01	- 1.16
Lån hos statens anstalt för pensionering av folk- skollärare m. fl.	23.91	32.14	+ 8.23
Övrig fonderad statsskuld	2.89	2.89	-
Säger	1,502.41	1,598.16	+ 95.75
Tillfällig (svävande) statsskuld:			
Skattkamarväxlar	42.90	24.27	- 18.63
Lån hos krigsförsäkringskommissionen	7.83	1.60	- 6.23
» » pensionsstyrelsen	4.00	-	- 4.00
» » folkhushållningskommissionen	1.80	0.80	- 1.00
» » vattenfallsverkens förnyelsefonder.....	7.50	9.20	+ 1.70
Säger	64.03	35.87	- 28.16
Fonder	35.03	10.89	- 24.14
Summa räntebärande skulder	1,601.47	1,644.92	+ 43.45
Skulder utan ränta:			
Icke lyftade belopp å anslag	15.46	-	- 15.46
Fonden för annuitetslikvider.....	5.55	7.01	+ 1.46
Fonden för återlevererade fasta lånemedel	-	12.11	+ 12.11
Fonden för amortering av tillfälliga lånemedel ...	38.68	-	- 38.68
Oreglerad kursdifferens för 1919 års 6 % statslån	7.51	7.51	-
Av statskontoret till förvaltning överlämnade kassa- behållningar	110.—	135.—	+ 25.—
Diverse skulder utan ränta	0.41	3.04	+ 2.63
Summa räntefria skulder	177.61	164.67	- 12.94
Summa skulder	1,779.08	1,809.59	+ 30.51

Riksgäldskontorets tillgångar.

Riksgäldskontorets tillgångar utgjorde vid början av räkenskapsåret 1923—1924	kr. 294,193,038: 93
och vid slutet av samma period	» 311,606,508: 16
samt hava alltså ökats med	kr. 17,413,469: 23.

Då det sammandrag av riksgäldskontorets tillgångar, som finnes infört här ovan i denna berättelse (Tab. IV), för varje särskild post utvisar de förändringar, som under räkenskapsåret inträffat, få fullmäktige i fråga om dessa förändringar hänvisa till sagda räkenskapsutdrag.

Inkomstresten.

De i räkenskapsutdraget (Tab. IV) såsom tillgångar upptagna s. k. inkomstresterna, uppgående vid slutet av budgetåret 1923—1924 till 149,629,956 kr. 12 öre, motsvaras av inestående reservationer å reservationsanslag samt av två å fonden för låneunderstöd redovisade belopp, samtliga anvisade å riksstater till utgifter för kapitalökning att utgå av lånemedel.

Inom linjen förda skulder och tillgångar.

Riksgäldskontorets inom linjen förda skulder hava under räkenskapsåret 1923—1924 icke undergått annan förändring, än att såsom skuld inom linjen bokförts de av riksgäldskontoret utfärdade skattkammарväxlar å 10 miljoner dollars, vilka ställts till riksbankens förfogande, ävensom den kredit å 25 miljoner dollars, som riksgäldskontoret enligt särskilt avtal erhållit hos The National City Bank of New York för riksbankens räkning. Dessa nytillkomna skulder äro emellertid i räkenskaperna ej utförda med något visst belopp. Övriga skulder inom linjen hava under ovannämnda räkenskapsår icke förändrats. De uppgingo vid periodens slut liksom vid dess början till ett belopp av 130,650,777 kr. 16 öre, vartill kommer riksgäldskontorets garanti för det internationella österrikiska lånet, vilken är uppförd såsom skuld inom linjen utan att beloppet av denna skuld till siffran angivits.

Riksgäldskontorets inom linjen förda tillgångar uppgingo den 1 juli 1923 till	kr. 278,916,874: 44
Dessa tillgångar utgjorde den 30 juni 1924	» 280,032,697: 46
och hava alltså ökats med	kr. 1,115,823: 02.

Ifrågavarande tillgångar redovisas i huvudboken under följande huvudgrupper:

a) *Grundfonder och garantiförbindelser.* Dessa hava icke undergått någon förändring under räkenskapsåret 1923—1924 utan uppgingo vid periodens början och slut till samma belopp eller 130,400,000 kr.

b) *Fordringar för lån, utlämnade från allmänna järnvägslånefonden, bibanefonden och allmänna byggnadslånefonden.* Sagda fordringar hava under räkenskapsåret 1923—1924 ökats med omkring 1 miljon kr. De utgjorde nämligen den 1 juli 1923 79,624,376 kr. 65 öre och den 30 juni 1924 80,667,287 kr. 60 öre.

c) *Fordringar för lån, utlämnade från fonden för låneunderstöd.* Dessa uppgingo den 1 juli 1923 till 5,696,725 kr. 42 öre och den 30 juni 1924 till 1,708,865 kr. 27 öre. Närmare redogörelse för de lån, som från fonden utlämnats dels till Ostkustbanans aktiebolag, dels ock till Svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen, lämnas å sid. 22 o. 23 i denna berättelse.

d) *Fordringar för utbetalningar å anslag, anvisade att utgå av tillfälliga lånemedel.* Ifrågavarande fordringar utgjorde vid början och slutet av räkenskapsåret 1923—1924 63,195,772 kr. 37 öre resp. 67,256,544 kr. 59 öre och hava sålunda ökats med 4,060,772 kr. 22 öre. I sistnämnda belopp ingå följande särskilda utbetalningar, verkställda under ovannämnda tid:

till Svenska hjälpkreditkommittén, för beredande av varukredit åt vissa nödlidande länder	kr. 4,000,000:—
» Svenska mosskulturföreningen, i slutlig avräkning	
å dess lån	» 40,000:—
ränta därå	» 772: 22
» Växjö domkyrka, räntefritt lån	» 20,000:—
	Summa kr. 4,060,772: 22.

I övrigt har under räkenskapsåret 1923—1924 någon förändring ej inträffat beträffande fordringarna inom linjen.

Allmänna järnvägslånefonden.

Till låneunderstöd för enskilda järnvägsanläggningar har 1916 års riksdag anvisat ett anslag av 7,500,000 kr. att utgå under fem år från och med år 1917 med 1,500,000 kr. årligen.

Jämlikt senare riksdagens beslut hava de avsättningar till ifrågavarande fond, som på grund av 1916 års riksdags beslut bort äga rum under perioden 1917—1921, i stället verkställts under budgetåret 1917—1919, 1921, 1 januari—30 juni 1923 samt 1 juli 1923—30 juni 1924. Däremot finnes något anslag för fonden ej uppfört i 1920 och 1922 års riksstater.

Av ifrågavarande anslag har Kungl. Maj:t beviljat nedannämnda låneunderstöd:

till Östra Blekinge järnvägsaktiebolag, för anläggning av järnväg från Gullabo till Torsås	kr. 248,500:—
» Borås—Ulricehamns järnvägsaktiebolag, för d:o d:o från Gånghester till Ulricehamn	» 1,165,000:—
» Borås—Ulricehamns järnvägsaktiebolag, till täckande av kostnaden för järnvägsanläggningen Gånghester—Ulricehamn	» 150,000:—
» Sydvästra Gotlands järnvägsaktiebolag, för anläggning av järnväg från Klintehamn till Haxarve	» 360,000:—
» Östra Värends järnvägsaktiebolag, för d:o d:o från Brittatorp över Sävsjöström till Älghult	» 780,000:—
» Östra Värends järnvägsaktiebolag, till täckande av kostnaderna för nämnda järnvägsanläggning	» 310,000:—
» Ruda—Älghults järnvägsaktiebolag, för anläggning av järnväg från Älghult till Ruda	» 1,525,000:—

Till Vimmerby—Ydre järnvägsaktiebolag, för d:o d:o från Vimmerby till Hällefors	Kr.	825,000:—
» Dal—Västra Värmlands järnvägsaktiebolag, för d:o d:o från Mellerud till Billingsfors	»	2,100,000:—
	Summa kr.	7,463,500:—

I avräkning å de beviljade lånebeloppen har riksgäldskontoret hittills verkställt följande utbetalningar:

till Östra Blekinge järnvägsaktiebolag	kr.	248,500:—
» Borås—Ulricehamns järnvägsaktiebolag	»	1,165,000:—
» D:o d:o d:o	»	150,000:—
» Sydvästra Gotlands järnvägsaktiebolag	»	360,000:—
» Östra Väreuds järnvägsaktiebolag	»	780,000:—
» D:o d:o d:o	»	310,000:—
» Ruda—Älghults järnvägsaktiebolag	»	1,525,000:—
» Vimmerby—Ydre järnvägsaktiebolag	»	550,000:—
» Dal—Västra Värmlands järnvägsaktiebolag	»	1,008,900:—
	Summa kr.	6,097,400:—

Vidare har 1923 års riksdag till låneunderstöd för enskilda järnvägar beviljat och ställt till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag av 5,000,000 kr. att utgå under budgetåren 1924—1929 med 1,000,000 kr. för varje budgetår.

Av detta anslag har Kungl. Maj:t beviljat Ruda—Älghults järnvägsaktiebolag, som förut erhållit lån å 1,525,000 kr. från allmänna järnvägs-lånefonden, ett tillägglån av 224,000 kr. Det beviljade lånebeloppet utbetalades till bolaget i augusti 1924. Största delen därav har använts till inlösen av ett lån å 207,000 kr., som bolaget tidigare utbekommit från handels- och sjöfartsfonden, jämte därå upplupen ränta.

Statsverkets fordringar för de lån, som från allmänna järnvägs-lånefonden utlämnats för anläggning av enskilda järnvägar, uppgingo den 1 juli 1923 till kr. 72,119,023: 92 och den 30 juni 1924 till » 72,424,656: 09 samt hava alltså under räkenskapsåret ökat med kr. 305,632: 17

I likhet med vad fallet varit under en lång följd av år, har även under räkenskapsåret 1923—1924 ett stort antal av de järnvägsbolag, vilka inne-hava lån från allmänna järnvägs-lånefonden, icke kunnat fullgöra stadgad ränte- och kapitalinbetalning å sin skuld till riksgäldskontoret. Vid räkenskapsårets slut uppgingo statsverkets utestående förfallna fordringar å de från fonden utlämnade lånen till 11,526,255 kr. 57 öre mot 10,450,062 kr. 8 öre vid periodens början, utvisande dessa summor sålunda en ökning av 1,076,193 kr. 49 öre.

I sitt utlåtande nr 55 punkt 3:o framhöll 1924 års bankoutskott önskvärdheten av att fullmäktige måtte taga under övervägande, huruvida ett övertagande från statens sida^h av vissa smärre, med statslån understödda

järnvägsföretag — såsom exempelvis Borgholm—Böda, Södra Ölands järnvägsaktiebolag m. fl. — kunde anses vara för staten fördelaktigt.

Med anledning av detta uttalande, vilket ej föranledde någon erinran vid ärendets behandling i riksdagen, hava fullmäktige gått i författning om verkställande av utredning i den föreliggande frågan. Så snart utredningen avslutats, skola fullmäktige till bankoutskottet avlåta skrivelse i ämnet.

I nedanstående tabell meddelas en förteckning över de järnvägsbolag, vilka vid början och slutet av räkenskapsåret 1923—1924 häftade i förfallen skuld för erhållna statslån, ävensom uppgift å beloppet av samma skuld vid nämnda tider:

L ä n t a g a r e	De utlämnade lånens kapitalbelopp	Inbetalningar under budgetåret 1923—1924	Förfallen skuld	
			den 1/7 1923	den 30/6 1924
Södra Ölands järnvägsaktiebolag	950,500 —	4,000 —	682,969 57	753,663 25
Hultsfred—Västervik—Åtvidaberg—Bersbo järnvägsaktiebolag	3,615,000 —	— —	3,136,693 73	3,455,718 40
Markaryd—Veinge »	561,000 —	45,000 —	446,860 56	452,030 31
Landskrona—Kjävlinge—Sjöbo »	1,192,000 —	— —	1,292,670 75	1,400,247 25
Uddevalla—Lelångens »	1,247,000 —	— —	410,570 13	493,418 24
Klintehamn—Roma »	213,250 —	10,000 —	256,198 19	266,585 25
Borgholm—Böda »	419,000 —	— —	383,094 70	418,844 71
Skövde—Axvalls »	363,500 —	— —	470,629 18	505,516 36
Mjölby—Hästhalmens nya »	799,600 —	— —	494,551 30	555,367 63
Väderstad—Skänninge—Bränninge järnvägsaktiebolag	788,500 —	— —	355,268 72	410,238 25
Varberg—Ärans »	1,250,000 —	— —	834,339 86	931,528 70
Lidköping—Källands »	367,500 —	— —	285,547 67	315,465 74
Trollhättan—Nossebro »	555,000 —	— —	158,070 37	193,897 52
Slite—Roma »	369,510 —	16,627 95	509,323 67	509,323 67
Ruda—Finsjö—Oskarshamns »	483,300 —	— —	381,615 07	423,140 63
Uppsala—Enköpings »	1,034,800 —	— —	170,912 14	231,632 09
Östra Blekinge »	894,000 —	20,000 —	22,251 50	50,740 44
Falkenbergs »	505,000 —	— —	52,078 12	80,010 94
Sävsjöström—Nässjö »	2,581,500 —	226,495 89	74,921 02	— —
A.B. Vetlanda järnvägar	300,000 —	2,250 —	31,495 88	46,118 75
Östra Värends ²⁾ »	780,000 —	— —	— —	17,238 69
Eksjö—Österbymo »	643,000 —	17,000 —	— —	15,528 75
			10,450,062 08	11,526,255 57

¹ Enligt Kungl. Maj:ts resolution den 29/6 1924 har uppskov beviljats bolaget med erläggande av den förfallna skulden per den 30/6 1923 under två år, räknat från och med den 1 juli 1923, under villkor att ränta inbetalas under dessa år å ett belopp av kr. 369,510, utgörande det ursprungliga lånets kapitalbelopp kr. 339,000, ökat med två års ränta därå kr. 30,510. Under budgetåret 1923—1924 har ovanstående betalningsskyldighet fullgjorts.

² Bolaget har dessutom ett lån av år 1921 å kr. 310,000, varå ränta förfallit till betalning den 1/12 1924.

Bibanefonden.

1911 års riksdag har beslutat att för att underlätta åstadkommandet av bibanor inom västra delarna av Värmlands, Kopparbergs och Jämtlands län samt delar av Bohuslän och Dalsland skall bildas en lånefond av 5,000,000 kr. att avsättas under fem år från och med år 1912 med 1,000,000 kr. årligen, med rätt för Kungl. Maj:t att från denna fond anvisa statslån till understödjande av nya, ännu ej påbörjade enskilda järnvägsanläggningar, om vilka här är fråga.

Enligt särskilda av senare riksdagar fattade beslut skall ifrågavarande fond ökas till 24,000,000 kr. samt de för densamma anvisade medlen avsättas till fonden under budgetåren 1912—1915, 1917—1919, 1921 samt 1 juli 1923—30 juni 1927, varjämte riksdagen medgivit, att Kungl. Maj:t må under tiden till och med år 1925 förfoga över samtliga av riksdagen för avsättning till fonden anvisade medel.

Från denna fond — den s. k. bibanefonden — hava nedanstående låneunderstöd av Kungl. Maj:t anvisats:

till Dal—Västra Värmlands järnvägsaktiebolag, för anläggning av järnväg från Billingsfors till Arvika med bibana	kr. 5,622,000:—
» Dal—Västra Värmlands järnvägsaktiebolag, för fullbordande av nämnda järnväg med bibana.....	» 3,014,400:—
» Åmål—Årjängs järnvägsaktiebolag, för anläggning av järnväg från Åmål till Årjäng	» 3,273,750:—
» Åmål—Årjängs järnvägsaktiebolag, för fullbordande av nämnda järnväg	» 2,326,250:—
» Limedsforsen—Särna järnvägsaktiebolag, för anläggning av järnväg från Limedsforsen till Särna	» 5,140,000:—

Summa kr. 19,376,400:—.

I avräkning å förenämnda fem lån har riksgäldskontoret hittills utbetalat följande belopp:

till Dal—Västra Värmlands järnvägsaktiebolag, å det äldre lånet	kr. 3,000,000:—
» Åmål—Årjängs järnvägsaktiebolag, å det äldre lånet	» 2,182,500:—
» Limedsforsen—Särna järnvägsaktiebolag	» 2,560,000:—

Summa kr. 7,742,500:—.

Dal—Västra Värmlands och Åmål—Årjängs järnvägsaktiebolag hava hittills inbetalat de räntor, som förfallit å deras skuld till riksgäldskontoret; någon skyldighet för dessa bolag att verkställa kapitalavbetalning har ännu icke inträtt. Limedsforsen—Särna järnvägsaktiebolag har hittills icke haft skyldighet vare sig att inbetala ränta å sitt statslån eller att göra avbetalning å detsamma.

Statsverkets fordringar för de lån, vilka utlämnats från bibanefonden, utgjorde den 1 juli 1923	kr. 6,446,131: 79
och den 30 juni 1924	» 7,215,851: 15
samt hava alltså ökats med	kr. 769,719: 36.

Det torde böra erinras, att en tredjedel av kapitalskulden för ifrågavarande lån löper utan ränta och att läntagarnas skyldighet att återbetala nämnda andel inträder först sedan sextio år förflutit från det första utbetalningen å resp. lån ägde rum.

Allmänna byggnadslånefonden.

Fordringarna för de lån, som från riksgäldskontoret utlämnats för kanal-anläggningar, vissa byggnadsföretag och tomtreglering inom ett antal städer (allmänna byggnadslånefonden), utgjorde den 1 juli 1923

kr. 1,059,220: 94

Vid räkenskapsårets slut den 30 juni 1924 uppgingo dessa fordringar till

» 1,026,780: 36

och hava sålunda minskats med

kr. 32,440: 58.

De ränte- och amorteringsbelopp, som under räkenskapsåret 1923—1924 eller dessförinnan förfallit till betalning å ifrågavarande lån, hava inbetalts av samtliga läntagare med undantag av Kinda kanals aktiebolag. Nämnda bolag har emellertid under sagda räkenskapsår inbetalat ett belopp av 19,525 kr. 90 öre, som avräknats å den förfallna ränteskulden för bolagets statslån. Hela skulden för lånet, som den 1 juli 1923 utgjorde 496,283 kr. 39 öre, hade den 30 juni 1924 nedgått till 486,520 kr. 44 öre.

Staden Strömstad har i december 1923 slutbetalt det statslån å 50,000 kr., som år 1878 utlämnades till staden för genomförande av ny tomtreglering.

Lån till Ostkustbanans järnvägsaktiebolag. Aktieteckning i samma bolag.

Riksdagen har åren 1920, 1922 och 1923 såsom lån till Ostkustbanans aktiebolag för anläggning av järnväg mellan Gävle och Härnösand anvisat tre särskilda anslag å sammanlagt 11,000,000 kr. att utgå av lånemedel.

Sedan Ostkustbanans aktiebolag till riksgäldskontoret avgivit skuldförbindelser å de beviljade lånebeloppen, hava dessa av riksgäldskontoret utbetalats till bolaget under tiden juli 1921—mars 1924.

Vidare har 1923 års riksdag bemyndigat Kungl. Maj:t att under vissa i Kungl. Maj:ts proposition nr 33 angivna villkor för statens räkning verkställa teckning av preferensaktier i bolaget intill ett belopp av 15,000,000 kr. Enligt den av riksdagen antagna finansieringsplanen för Ostkustbanan skulle 11,000,000 kr. av statens fordran hos bolaget för ovan omförmälda

tre lån tagas i anspråk för likviderandet av samma belopp av nyssnämnda aktieteckning. För gäldande av återstoden anvisade 1924 års riksdag för budgetåret 1924—1925 ett särskilt anslag å 4,000,000 kr. att utgå av låne-medel.

Den beslutade aktieteckningen har numera, efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t, verkställts av statskontoret. Likvid för de tecknade aktierna har erlagts på så sätt, att riksgäldskontorets kapitalfordran 11,000,000 kr. för de tre statslånen avskrivits och återstående 4,000,000 kr. utbetalts till statskontoret, som i sin ordning tillhandahållit bolaget samma belopp.

Av riksgäldskontorets fordran hos bolaget för statslånen återstår numera endast ett belopp av 683,865 kr. 27 öre, utgörande upplupen anståndsrenta till och med den 30 juni 1924. Detta belopp, som ej är till betalning förfallet, balanseras fortfarande i riksgäldskontorets räkenskaper.

Lån till Svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen.

1923 års riksdag har medgivit, att Svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen må av statsmedel beviljas ett lån å 1,500,000 kr. att utgå med 1,000,000 kr. den 1 juli 1923 och 500,000 kr. den 1 juli 1924, under förutsättning att vissa av riksdagen angivna villkor bleve av bolaget uppfyllda. Tillika har riksdagen på riksstaterna för budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 anvisat erforderliga anslag för tillhandahållande av ifrågasvarande statslån.

Sedan nämnda villkor blivit av bolaget vederbörligen fullgjorda, har riksgäldskontoret till bolaget utbetalat det beviljade lånebeloppet med 1,000,000 kr. den 2 juli 1923 och återstående 500,000 kr. den 1 juli 1924. Lånet, vilket löper med 5 % ränta att årligen erläggas den 31 december, skall återbetalas på det sätt, att under vart och ett av åren 1926—1945 såsom ränta och amortering erlägges tillhopa 8 % av den ursprungliga lånesumman samt år 1946 då återstående kapitalbelopp jämte ränta.

Av statskontoret till förvaltning överlämnade kassabehållningar.

Beträffande de av statskontoret till förvaltning överlämnade kassabehållningar ävensom därå verkställda återbetalningar få fullmäktige lämna nedanstående redogörelse, omfattande tiden från och med den 1 juli 1923 till och med den 31 december 1924.

De till riksgäldskontoret överlämnade kassabehållningarna utgjorde den 1 juli 1923 kr. 110,000,000: —
 Under räkenskapsåret 1923—1924 har statskontoret i december 1923 till förvaltning överlämnat » 150,000,000: —

Summa kr. 260,000,000: —.

Av dessa medel har riksgäldskontoret intill den 30 juni 1924 återbetalat:

i juli	1923	kr.	20,000,000:—
i augusti	»	»	20,000,000:—
i november	»	»	15,000,000:—
i januari	1924	»	50,000,000:—
i februari	»	»	20,000,000:—
Summa kr.				125,000,000:—.

Vid räkenskapsårets slut uppgick statskontorets fordran för till förvaltning överlämnade medel alltså till 135,000,000 kr. Av detta belopp har riksgäldskontoret sedermera under tiden juli—november 1924 i fem poster återbetalat inalles 40,000,000 kr. Å andra sidan har statskontoret under december månad samma år överlämnat 160,000,000 kr. till förvaltning. Den 31 december nästlidet år utgjorde statskontorets tillgodohavande hos riksgäldskontoret sålunda 255,000,000 kr.

Riksdags- och revisionskostnader.

De av riksgäldskontoret under budgetåret 1923—1924 bestridda kostnaderna för riksdagen och för riksdagshuset ävensom för 1923 års statsrevision hava, efter avdrag av de inkomster, vilka tillgodoförts anslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus, uppgått till följande belopp:

Första kammarens ledamöter:

Arvoden	kr.	633,088:—
Resekostnadsersättningar	»	37,045: 74
			kr. 670,133: 74

Andra kammarens ledamöter:

Arvoden	kr.	1,017,124:—
Resekostnadsersättningar	»	72,533: 19
Arvoden till riksdagens kansli- och vaktbetjäning	»	562,089: 42
Tryckpapper, trycknings- och häftningskostnader för riksdagen	»	456,427: 42
Kostnader för riksdagsrestauranten	»	2,933: 49
Diverse utgifter för riksdagen	»	127,926: 28
Kostnader för riksdagens hus	»	125,516: 17
Kostnader för 1923 års statsrevision	»	86,344: 24

Summa kr. 3,121,027: 95.

Inlösen av obligationer och kuponger i riksgäldskontorets kassa.

Under räkenskapsåret 1923—1924 hava i riksgäldskontorets kassa inlösts obligationer och räntekuponger samt likviderats statsskuldbokräntor och utfallna vinster å 1918, 1921 och 1923 års premieobligationslån till ett be-

lopp av sammanlagt 60,742,795 kr. 43 öre. (I denna summa äro dock ej inberäknade obligationerna av 1918 års premielån å 100,000,000 kr., vilka samtliga förföllo till betalning den 1 december 1923). Motsvarande belopp utgjorde under närmast föregående fem räkenskapsår:

1919	kr. 43,254,071: 38
1920	» 45,171,020: 12
1921	» 48,362,077: 15
1922	» 55,187,367: 86
1923 1 januari—30 juni	» 25,892,303: 22.

Totalbeloppet av de under räkenskapsåret 1923—1924 förfallna obligationer — med undantag av de till 1918 års premielån hörande — samt räntor å riksgäldskontorets fonderade lån och vinster å premielånen uppgå till 81,974,945 kr. 37 öre.

Utbetalningar å av riksdagen anvisade anslag av lånemedel.

Å de anslag, som av riksdagen anvisats på riksstater och tilläggsstater för tiden t. o. m. den 30 juni 1923 att utgå av lånemedel, innestod sagda dag i riksgäldskontoret ett belopp av kr. 143,503,688: 52

Härjämte har riksdagen till utgående från riksgäldskontoret anvisat särskilda anslag:

på riksstaten för budgetåret 1923—1924	» 94,201,500: —
på riksstaten för budgetåret 1924—1925 (inklusive 12,000,000 kr. i anspråk tagna kapitaltillgångar av lånemedel)	» 53,195,900: —

Summa kr. 290,901,088: 52.

Av nämnda anslag har riksgäldskontoret under räkenskapsåret 1923—1924 utbetalat 87,600,132 kr. 40 öre och under senare halvåret 1924 69,074,888 kr. eller sammanlagt 156,675,020 kr. 40 öre. Under budgetåret 1923—1924 har vidare anslaget för lån till hushållningssällskapen för anskaffande och tillhandahållande av förädlade utsäden å 2,970,000 kr. tillgodoförts inkomstiteln »I anspråk tagna kapitaltillgångar». Av anslaget för aktieteckning i ett för övertagande av Aktiebolaget Svenska lantmännens banks rörelse bildat aktiebolag kommer slutligen ett belopp av 125,000 kr. icke att disponeras. Å andra sidan har under budgetåret å lånefonden för bekämpande av arbetslösheten bland stenarbetarna återlevererats 2,000,000 kr., varjämte under senare halvåret 1924 å anslaget till inventarier för statens järnvägar återlevererats 500,000 kr. De vid slutet av år 1924 i riksgäldskontoret innestående anslagsbeloppen uppgingo till följd härav till 133,631,068 kr. 12 öre. Följande tabell utvisar närmare de verkställda utbetalningarnas fördelning på de särskilda anslag, vilka anvisats att utgå från riksgäldskontoret.

Utbetalningar å anslag av lånemedel.

	1	2	3	4
	Innestående den 1 juli 1923	Utbetalt under budget- året 1923— 1924	Innestående den 30 juni 1924	Utbetalt under senare halvåret 1924
I. Anslag anvisade på riksstater och tilläggsstater för tiden t. o. m. den 30 juni 1923 (reservationer).				
<i>Postverket.</i>				
Nybyggnad i Stockholm (R. 1918)	200,000	—	200,000	—
Nybyggnad i Gällivare (T. 1918)	105,000	105,000	—	—
Ombyggnad av centralposthuset i Stockholm (R. 1920, 1921, 1922)	512,000	—	512,000	—
*Centralposthus i Göteborg (R. 1921) ...	450,000	450,000	—	—
Inköp av fastigheter (R. 1921, 1922)	174,475	174,475	—	—
Posthus i Krylbo (T. 1920, R. 1921)	214,000	97,150	116,850	—
Posthusbyggnad och bostadshus i Gällivare (R. 1921)	168,000	168,000	—	—
Posthus i Finspång (T. 1920)	5,430	70	5,430	70
Tillbyggnad av postverkets fastighet i Västervik (R. 1922)	95,000	—	95,000	—
Tomt i Hallsberg (R. 1921)	25,000	—	25,000	—
<i>Telegrafverket.</i>				
Stationsbyggnad i Sveg (R. 1921, 1922)	250,000	—	250,000	—
Stationsbyggnad i Motala (R. 1921, 1922)	460,000	300,000	160,000	—
Tillbyggnad av stationshuset i Söderhamn (R. 1921, 1922)	170,000	—	170,000	—
Fastigheten nr 13 i kvarteret Pelarbacken större i Stockholm (R. 1921)	351,000	101,000	250,000	161,000
Fastigheten nr 4 i kvarteret Morellträdet i Stockholm (R. 1921)	400,000	150,000	250,000	—
*Radiostation för trafik med Nordamerikas Förenta stater (R. 1921)	2,000,000	2,000,000	—	—
*Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende (R. 1921, T. 1921, R. 1922)	3,000,000	2,000,000	1,000,000	—
Inköp och bebyggande av fastigheter (R. 1922)	231,010	202,000	29,010	20,000
<i>Statens järnvägar.</i>				
Byggnader och anläggningar (R. 1915) ..	91,600	—	91,600	—
D:o d:o (R. 1918) ..	50,000	50,000	—	—
Dubbelspår Göteborg—Alingsås (R. 1917)	300,000	—	300,000	—
Täckande av brist å vissa till nya byggnader och anläggningar beviljade anslag (R. 1919)	15,600	—	15,600	—
Förändringar vid centralstationen i Stockholm m. m. (R. 1918)	113,000	113,000	—	—
Nya stationer och mötesplatser (R. 1919, T. 1920, R. 1921)	482,000	185,000	297,000	—
Anläggningar vid kol- och vattenstationer (R. 1919, T. 1919, R. 1921, T. 1921, R. 1922)	758,000	137,800	620,200	—

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å senare riksstat.

	1	2	3	4
Ny lokomotivstation vid Järna (R. 1919)	201,400	—	201,400	—
Statsbanan Dagarn—Hulthebo (R. 1919)	52,000	—	52,000	52,000
Ombyggnad av bangården i Sundsvall (R. 1920)	100,000	50,000	50,000	—
Dubbelspår Norrköping—Mjölby (R. 1920)	410,000	125,000	285,000	35,000
Tillbyggnad av och diverse anläggningar vid vissa lokomotivstationer (R. 1920)	94,500	—	94,500	—
* Husbyggnader (R. 1920, T. 1920, R. 1921, R. 1922)	1,696,300	73,800	1,622,500	—
Konjunkturtillägg till vissa före år 1918 beviljade anslag till nya byggnader och anläggningar (R. 1920, T. 1920)	98,200	25,000	73,200	—
Inventarier (R. 1920, 1921, 1922)	4,500,000	145,000	4,355,000	1
Ombyggnad av Varbergs bangård (T. 1920)	550,000	300,000	250,000	—
Huvudrangerbangård vid Hallsberg m. m. (R. 1921, 1922)	720,000	200,000	520,000	80,000
Ombyggnad av bangården vid Storvik (R. 1921)	100,000	—	100,000	20,000
Spårplaneringar i anslutning till förefintliga spårssystem (R. 1921)	534,817 ⁶⁴	—	534,817 ⁶⁴	—
Dubbelspår Örebro—Hallsberg—Laxå (R. 1921, 1922)	1,200,000	1,200,000	—	—
Dubbelspår Tranås—Aneby och Sandsjö—Sävsjö (R. 1921)	670,000	355,000	—	—
Omläggning av linjen Källered—Lindome (R. 1921, 1922)	740,000	100,000	640,000	—
Malmvagnsverkstad vid Notviken (R. 1921)	380,000	—	380,000	—
Innertak i vissa verkstadslokaler vid huvudverkstäderna i Örebro och Bollnäs (R. 1921)	345,000	—	345,000	—
Ny lokomotivstation vid Örebro (R. 1921)	385,000	50,000	335,000	—
Ny lokomotivstation vid Charlottenberg (R. 1921, 1922)	495,000	—	495,000	—
Anordningar för förbättrad driftsekonomi vid vissa lokomotivstationer (R. 1921, 1922)	150,000	—	150,000	—
Skenfria vägkorsningar (R. 1921, 1922)	500,000	78,000	422,000	—
Telegraf- och sektionstelefonledningar m. m. (R. 1921)	396,000	—	396,000	82,000
Elektriska belysningsanläggningar (R. 1921, 1922)	450,000	100,000	350,000	—
Växel- och signalsäkerhetsanläggningar (R. 1921, 1922)	1,600,000	300,000	1,300,000	—
Elektrifiering av linjen Kiruna—Svartön (R. 1921)	5,100,000	1,350,000	3,750,000	3,115,000
Elektrifiering av linjen Stockholm—Göteborg (R. 1921)	23,000,000	9,000,000	14,000,000	10,800,000
Kompletteringsarbeten å bandelen Orsa—Sveg (R. 1921)	230,000	50,000	180,000	25,000
Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten (R. 1921, 1922)	2,226,000	329,400	1,896,600	289,500
Statsbanan Umeå—Holmsund (R. 1921)	280,000	—	280,000	—
Markförvärv (R. 1921, 1922)	1,100,000	150,000	950,000	—
Rullande materiel, (R. 1921, T. 1921, R. 1922)	12,470,000	1,305,000	11,165,000	945,000
Broförbindelse över Dalälven vid Mora (T. 1921)	75,000	—	75,000	—
Statsbanan Sveg—Brunflo, (T. 1921, R. 1922)	1,766,000	—	1,766,000	172,000

¹ Återlevererade belopp kr. 500,000:—.

² Återstoden kr. 315,000:— överförd till anslaget för dubbelspåret Aneby—Sandsjö.

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å senare riksstat.

	1	2	3	4
Ombyggnad av Malmö statsbangård (R. 1922)	550,000	550,000	—	—
Speciella anläggningar å bangårdar (R. 1922)	29,000	29,000	—	—
Dubbelspår Aneby—Sandsjö (R. 1922)...	1,400,000	307,000	¹ 1,408,000	168,000
Särskilt godstågspår mellan Malmö rangelbangård och Arlov (R. 1922) ...	225,000	190,000	35,000	22,000
*Ordnandet av brandväsendet vid statens järnvägar (R. 1922)	60,000	—	60,000	—
*Inlandsbanan Volgsjön—Gällivare (R. 1922, 1923)	2,145,000	2,080,000	65,000	65,000
*Statsbanan Forsmo—Hoting, (R. 1922, 1923)	1,468,000	1,468,000	—	—
*Statsbanan Hällnäs—Stensele (R. 1923)	725,000	725,000	—	—
*Genomgående tryckluftsbroms beträffande statens järnvägars rullande materiel (R. 1922, 1923)	2,523,100	2,438,000	85,100	—
<i>Statens vattenfallsverk.</i>				
Inköp av vattenfall för elektrisk drift å statens järnvägar (1907)	912 ⁰⁵	—	912 ⁰⁵	—
*Första utbyggnaden av kraftstationen vid Lilla Edet (R. 1922)	1,500,000	—	1,500,000	—
Första utbyggnaden av kraftstationen vid Motala (R. 1922)	1,000,000	1,000,000	—	—
Reglering och upprensning av Motala ström mellan sjöarna Roxen och Glan (R. 1921)	100,000	—	100,000	—
*Inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar (R. 1922)	713,414 ⁹⁸	109,537 ⁷⁵	603,877 ²⁸	82,888
Profilreglering av Göta älv mellan Trollhättan och Vargön (R. 1923)	400,000	400,000	—	—
Förberedande åtgärder för Vänerens reglering (R. 1923)	200,000	200,000	—	—
*Fortsatt underhåll av anläggningar och byggnader m. m. vid Harsprånget (R. 1923)	50,000	50,000	—	—
*Reglering av Suorvasjöarna (R. 1923)...	1,000,000	1,000,000	—	—
Inventarier (R. 1923)	100,000	100,000	—	—
<i>Gemensamma anslag för postverket, telegrafverket samt statens järnvägar och vattenfallsverk.</i>				
Bostadshus för tjänstemän vid postverket, telegrafverket samt statens järnvägar och vattenfallsverk (R. 1921)	6,352,328 ¹⁵	1,578,469 ⁶⁵	4,773,858 ⁵⁰	100,000
*Arbeten för telegrafverkets samt statens järnvägars och vattenfallsverks räkning för bekämpande av arbetslösheten (T. 1921, 1922)	4,110,000	3,949,000	161,000	161,000
<i>Statens utlåningsfonder.</i>				
*Allmänna järnväglånefonden (t. o. m. R. 1923)	925,100	152,500	² 1,392,500	120,000
Bibanelånefonden (t. o. m. R. 1921).....	8,517,500	695,000	7,822,500	1,165,000

¹ Se noten å sid. 27.² Inklusive kr. 619,900:—, vilket belopp under första halvåret 1923 avförts från Allmänna järnvägs-lånefonden, men under budgetåret 1923—1924 återförts till densamma.

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å senare riksstat.

	1	2	3	4
Lånefonden för bekämpande av arbetslösheten bland stenarbetarna (R. 1917)	900,000	—	¹ 2,900,000	—
Täckdikningslånefonden (R. 1918).....	2,140,000	—	² 3,440,000	—
Torvindustrilånefonden (T. 1918, R. 1919 T. 1921, 1922).....	2,800,000	—	2,800,000	—
Norrländska andelsmejerifonden (R. 1919, 1920).....	250,000	—	250,000	25,000
Norrbottnens nybyggeslånefond (T. 1919, R. 1921)	250,000	—	250,000	15,000
Allmänna nyodlingsfonden (R. 1920) ...	100,000	—	100,000	—
Gödselvärdslånefonden (R. 1920)	400,000	—	³ 750,000	—
Lånefonden för mindre linberedningsan- stalter, (R. 1920).....	150,000	—	150,000	—
Kolonisternas kreaturlånefond (T. 1920, R. 1921)	100,000	—	100,000	—
* Vattenkraftslånefonden (R. 1921, 1922)	3,300,000	1,000,000	⁴ 1,100,000	—
Jordförmedlingsfonden (R. 1921)	500,000	—	⁵ 2,150,000	—
* Kraftledningslånefonden (R. 1922)	2,000,000	—	⁶ 1,900,000	1,000,000
* Egnahemslånefonden (R. 1923).....	10,000,000	10,000,000	—	—
<i>Låneunderstöd.</i>				
Lån till hushållningssällskapen för an- skaffande och tillhandahållande av för- ädlade utsäden (T. 1918; förslagsanslag, högst, balanserat å fonden för låne- understöd)	⁷ 2,970,000	—	—	—
Lån till svenska diakonissällskapet för uppförande å Vieback av ett fjärde skyddshem för minderåriga kvinnliga förbrytare (T. 1919; förslagsanslag, högst, balanserat å fonden för låne- understöd)	26,000	—	26,000	—
Lån till Svenska lufttrafikaktiebolaget för anordnande av en luftskeppsstation i Stockholm (R. 1921; förslagsanslag, högst, balanserat å fonden för låne- understöd)	1,750,000	—	1,750,000	—
* Lån till Ostkustbanans aktiebolag (T. 1922)	537,000	537,000	—	—
<i>Varukredit.</i>				
Varukredit åt vissa nödlidande länder (T. 1921)	8,000,000	4,000,000	4,000,000	2,000,000
Säger	143,503,688 ⁵²	54,078,132 ⁴⁰	91,075,456 ¹⁹	20,720,388 —

¹ Kr. 2,000,000: — återlevererade av statskontoret.

² Efter omföring från vattenkraftslånefonden av kr. 1,200,000: — och från kraftledningslånefonden av kr. 100,000: —.

³ Efter omföring från jordförmedlingsfonden av kr. 350,000: —.

⁴ Efter omföring till täckdikningslånefonden av kr. 1,200,000: —.

⁵ Efter omföring till gödselvärdslånefonden av kr. 350,000: — och från egnahemslånefonden av kr. 2,000,000: —.

⁶ Efter omföring till täckdikningslånefonden av kr. 100,000: —.

⁷ Kvittat mot inkomsttiteln V: 4 i riksstaten för budgetåret 1923—1924.

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å senare riksstat.

	1	2	3	4
II. Anslag anvisade på riksstaten för budgetåret 1923—1924.				
<i>Postverket.</i>				
Inventarier	500,000	500,000	—	—
*Centralposthus i Göteborg	300,000	—	300,000	300,000
<i>Telegrafverket.</i>				
*Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende	15,000,000	—	15,000,000	14,000,000
*Radiostation för trafik med Nordamerikas förenta stater	1,200,000	—	1,200,000	—
<i>Statens järnvägar.</i>				
Omläggning av västra stambanans ingångslinje över Hammarbyleden samt förbättrade anordningar vid Stockholms centralstation m. m.	2,500,000	605,000	1,895,000	1,895,000
*Anordningar för förbättrad driftsekonomi vid vissa lokomotivstationer	50,000	—	50,000	—
*Husbyggnader	37,500	—	37,500	37,500
*Ordnande av brandväsendet vid statens järnvägar	25,000	—	25,000	—
*Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare	1,700,000	—	1,700,000	1,385,000
*Statsbanan Forsmo—Höting	2,200,000	32,000	2,168,000	2,168,000
*Statsbanan Hällnäs—Stensele	1,700,000	850,000	850,000	850,000
*Genomgående tryckluftsbroms beträffande statens järnvägars rullande materiel...	4,000,000	—	4,000,000	—
<i>Statens vattenfallsverk.</i>				
*Första utbyggnaden av kraftstationen vid Lilla Edet	2,100,000	—	2,100,000	—
Förberedande åtgärder för Vänerens reglering	500,000	—	500,000	500,000
*Fortsatt underhåll av anläggningar och byggnader m. m. vid Harsprånget ...	80,000	—	80,000	80,000
*Reglering av Suorvasjöarna	1,300,000	1,300,000	—	—
Regleringsarbeten vid Vänjansjön	139,000	—	139,000	—
Förskottsinsbetalningar för regleringsarbetena vid Vänjansjön	70,000	—	70,000	—
Distributionsanläggningar för statens kraftverk	5,500,000	1,500,000	4,000,000	2,000,000
*Inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar	200,000	—	200,000	—
<i>Gemensamt anslag för telegrafverket samt statens järnvägar och vattenfallsverk.</i>				
*Arbeten för telegrafverkets samt statens järnvägars och vattenfallsverks räkning för bekämpande av arbetslösheten	2,000,000	—	2,000,000	1,285,000
<i>Statens aktier.</i>				
Aktieteckning i ett för övertagande av A.-B. Svenska lantmännens banks rörelse bildat bankaktiebolag	15,000,000	14,875,000	—	—

¹ Kr. 125,000: — komma ej att disponeras.

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å tidigare rikestat.

	1	2	3	4
<i>Statens utlåningsfonder.</i>				
* Allmänna järnvägslånefonden	750,000	—	750,000	—
* Vattenkraftslånefonden	2,000,000	—	2,000,000	—
Fonden för räntefria studielån	300,000	300,000	—	—
Odlingslånefonden	2,000,000	2,000,000	—	—
* Egnahemslånefonden	21,000,000	5,500,000	¹ 18,500,000	13,500,000
* Kraftledningslånefonden	2,340,000	—	2,340,000	—
Rederilånefonden	3,000,000	—	3,000,000	—
<i>Låneunderstöd.</i>				
* Lån till Ostkustbanans A.-B.	5,000,000	5,000,000	—	—
Räntefritt lån till Växjö domkyrka	20,000	20,000	—	—
Tillfällig försträckning till fullbordande av Akademiska sjukhusets i Uppsala ny- och ombyggnad	600,000	—	600,000	600,000
Lån till Svenska mosskulturforeningen...	40,000	40,000	—	—
Lån åt företag för framställning av jord- brukskalk, (balanserat å fonden för låneunderstöd).....	50,000	—	50,000	—
Lån till Svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen	1,000,000	1,000,000	—	—
Säger	94,201,500	33,522,000	58,554,500	38,600,500
Summa kr.	237,705,188 ⁵²	87,600,132 ⁴⁰	149,629,956 ¹²	59,320,888
III. Anslag anvisade å 1924—1925 års riksstat.				
<i>Sjätte huvudtiteln.</i>				
Täckande av köpeskillingen för fastig- heten nr 5 i kvarteret Rosenbad i Stockholm	—	—	—	2,000,000
<i>Postverket.</i>				
* Centralposthus i Göteborg	—	—	—	275,000
Posthus i Hudiksvall	—	—	—	130,000
<i>Statens järnvägar.</i>				
* Omläggning av västra stambanans in- gångslinje över Hammarbyleden samt förbättrade anordningar vid Stockholms centralstation m. m.	—	—	—	600,000
Statsbanan Jörn—Gubblijaure	—	—	—	295,000
* Statsbanan Hällnäs—Stensele	—	—	—	280,000
<i>Statens vattenfallsverk.</i>				
Kompletterings- och förbättringsarbeten å Trollhätte kanal	—	—	—	50,000
Ersättning av skador å mark, vilka upp- kommit under åren 1909—1910 i sam- band med Trollhätte kraftstations första utbyggnad	—	—	—	100,000

¹ Efter omföring till jordförmedlingsfonden av kr. 2,000,000:—.

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å tidigare riksstat.

	1	2	3	4
Fullbordande av Trollhätte kraftstations tredje utbyggnad	—	—	—	450,000
Fullbordande av ångkraftstationen i Västerås	—	—	—	250,000
<i>Statens aktier.</i>				
Teckning av aktier i Ostkustbanans aktiebolag.....	—	—	—	4,000,000
<i>Statens utlåningsfonder.</i>				
* Allmänna järnvägslånefonden	—	—	—	224,000
Odlingslånefonden	—	—	—	600,000
<i>Låneunderstöd.</i>				
Lån till Svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen	—	—	—	500,000
Summa kr.	—	—	—	9,754,000
Summa utbetalt under senare halvåret 1924 kr.....	—	—	—	69,074,888

Till riksgäldskontoret återbetalda lånemedel.

Under räkenskapsåret 1923—1924 och senare halvåret 1924 hava av vissa tidigare utbetalda anslag till kapitalökning till riksgäldskontoret återlevererats sammanlagt 15,220,434 kr. 98 öre. Här nedan lämnas en specifikation å detta belopp.

1. Under räkenskapsåret 1923—1924 återlevererade medel:

Ökat förlag för statens järnvägar.....	kr.	6,000,000: —
Provisoriska anordningar vid centralstationen i Stockholm »	»	495,434: 98
Rörelsekapital för statens vattenfallsverk	»	3,600,000: —
Inventarier » » »	»	1,700,000: —
Anslag till fonden för bekämpande av arbetslösheten bland stenarbetare	»	2,000,000: —

Summa kr. 13,795,434: 98

2. Under senare halvåret 1924 återlevererade medel:

Rörelsekapital för statens vattenfallsverk.....	kr.	400,000: —
Inventarier » » »	»	400,000: —
Anordnande av elektrisk isgrindsuppvärmning vid Älvkarleby kraftstation.....	»	125,000: —
Inventarier för statens järnvägar	»	500,000: —

Summa kr. 1,425,000: —

* Anslag till samma ändamål anvisat jämväl å tidigare riksstat.

De å anslagen till fonden för bekämpande av arbetslösheten bland stentarbetare samt till inventarier för statens järnvägar återlevererade beloppen hava tillgodoförts respektive anslag. Övriga återbetalda belopp hava bokförts å fonden för återlevererade fasta lånemedel och äro avsedda att användas för bestridande av nya statsutgifter av beskaffenhet att böra täckas av lånemedel.

Riksgäldskontorets upplåning m. m.

Upplåning mot obligationer.

I senast avgivna berättelse till riksdagen meddelade fullmäktige, att av det år 1923 upplagda $4\frac{1}{2}$ % statsräntelånet vid samma års slut försåls obligationer å nom. 28,463,800 kr.

1923 års
 $4\frac{1}{2}$ %
statslån.

Någon ytterligare försäljning å detta lån har därefter ej ägt rum. Försäljningskurserna för lånet hava i medeltal uppgått till 96.673 %, motsvarande en effektiv ränta av 4.655 %.

Av 1923 års 5 % statsräntelån hade vid samma års utgång försålts ett belopp av sammanlagt 63,845,900 kr. Försäljningen av lånet fortsattes sedermera någon kortare tid men upphörde i februari 1924. Därefter har ett belopp av nom. 900,000 kr. överlåtits till Skandinaviska kreditaktiebolaget och bankfirman C. G. Cervin för att av dem användas vid konvertering av ett av Mora—Vänerns järnvägsaktiebolag upptaget, av staten vid inköp av bolagets järnväg övertaget obligationslån, varjämte några mindre obligationsposter avyttrats till postsparbanken för att av densamma tillhandahållas bankens insättare.

1923 års
5 %
statslån.

Den 31 december 1924 hade av 1923 års 5 % lån försålts obligationer å inalles 65,611,100 kr. De kurser, som uppnåts vid lånets placering, uppgå i medeltal till 99.343 %. Effektiva räntan å det försålda obligationsbeloppet utgör 5.033 %. Lånets slutbelopp är ännu icke fastställt.

På sätt fullmäktige omförmält i sin berättelse till 1924 års riksdag, har riksgäldskontoret under år 1923 emitterat ett nytt premieobligationslån å 120,000,000 kr. För detta lån utfärdades inalles 2,400,000 st. obligationer, var och en lydande å 50 kr. Beträffande den årliga utlottningen av vinster, lånets löpetid och sättet för obligationernas inlösen få fullmäktige hänvisa till den redogörelse, som förekommer i nyssnämnda berättelse.

1923 års pre-
mieobliga-
tionslån.

Försäljningen av 1923 års premieobligationslån påbörjades den 16 augusti samma år och fortgick sedan till slutet av januari 1924, då hela

lånet var placerat. Av obligationerna hade då 1,633,504 st. å sammanlagt 81,675,200 kr. utlämnats i utbyte mot samma antal obligationer av 1918 års premielån och återstående 766,496 st. obligationer å 38,324,800 kr. försåls mot kontant likvid.

Av valutan för lånet, vilken efter avdrag av provision till banker och andra kommissionärer uppgår till 119,026,272 kr., har hittills influtit ett belopp av 117,240,992 kr. Återstoden inestår ännu hos vissa av riksgäldskontorets kommissionärer, som därå erlægga ränta, och är i räkenskaperna bokförd såsom en riksgäldskontorets fordran hos dessa.

Effektiva räntan å 1923 års premielån har, under förutsättning att lånet år 1933 konverteras till ett 5 % statsrätelån, beräknats utgöra 4.87 %.

1924 års
5 $\frac{1}{2}$ %
statslån.

Under oktober månad 1924 hava fullmäktige träffat avtal om upptagande av ett nytt fonderat statslån å 30,000,000 dollars.

Sedan ombud å övertagande å nämnda lånebelopp inkommit från tre bankkonsortier i New York, antogo fullmäktige den 23 oktober 1924 det anbud, som avgivits av The National City Company i New York såsom representant för ett av dessa konsortier. Kontrakt angående lånet avslutades med nämnda firma den 25 i samma månad.

Enligt kontraktet skola obligationerna för det nya lånet, vilka dateras den 1 november 1924, löpa med 5 $\frac{1}{2}$ % ränta och förfalla till betalning den 1 november 1954, dock med rätt för riksgäldskontoret att den 1 november 1934 eller därefter å kupongförfalldag inlösa samtliga för lånet utfärdade obligationer till parikurs. Hela lånebeloppet övertogs av The National City Company till fast kurs av 96.52 %. Det åligger dock riksgäldskontoret att ersätta kostnaderna för obligationernas gravering och tryckning samt deras notering på börsen i New York m. fl. dylika utgifter.

Obligationerna utfärdas i valörer å 1,000 och 500 dollars. De åtföljas av halvårsvis den 1 maj och den 1 november förfallande kuponger för tiden till obligationernas förfalldag. Inlösen av såväl obligationer som kuponger äger rum hos The National City Bank of New York mot en gottgörelse av $\frac{1}{10}$ % å de inlösta obligationernas och kupongernas belopp.

Lånet i fråga har förmedlats av Stockholms enskilda bank och Skandinaviska kreditaktiebolaget såsom ombud för The National City Company.

Valutan för lånet jämte 13 dagars upplupen kupongränta ställdes den 14 november 1924 till riksgäldskontorets disposition hos The National City Bank of New York med sammanlagt 29,015,583 dollars 33 cents. 15,000,000 dollars av detta belopp hava genom särskilt avtal överlämnats till sagda bank för förräntning under en tid av tre månader. Återstoden ställdes omedelbart till riksbankens förfogande, såsom i liknande fall varit vanligt.

Konvertering av Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags 5 $\frac{1}{2}$ % obligationslån av år 1914.

Då svenska staten år 1917 inköpte järnvägen Mora—Kristinehamn med därtill hörande bibanor, erlades en del av köpeskillingen på så sätt, att riksgäldskontoret övertog betalningsskyldigheten för fyra av Mora—Vänerns järnvägsaktiebolag upptagna obligationslån, bland dem ett lån av år 1914 å 900,000 kr., löpande med 5 $\frac{1}{2}$ % ränta. Enligt de vid lånets utgivande meddelade bestämmelser skulle någon avbetalning å detsamma verkställas under de tio första åren av lånets löpetid; sedermera skulle lånet efter årligen skeende utlottningar amorteras under tiden 1924—1943. Låntagaren hade emellertid förbehållit sig rätt att fr. o. m. år 1924 helt eller delvis återbetala lånet.

Då räntan å ifrågavarande obligationslån, såsom ovan angivits, utgjorde 5 $\frac{1}{2}$ %, men den effektiva ränta, staten själv hade att erlægga vid upplåning mot obligationer inom landet, sedan längre tid tillbaka rört sig omkring 5 %, beslöto fullmäktige att begagna sig av den låntagaren förbehållna konverteringsrätten samt läto alltså i januari 1924 utlotta samtliga för lånet utfärdade obligationer, vilka till följd därav förföllo till betalning den 1 april samma år. Tillika erbjöds de obligationsinnehavare, vilka så önskade, att, i stället för kontant betalning, såsom likvid mottaga svenska statens 5 % obligationer av år 1923 till pari kurs.

Konverteringen av ifrågavarande 5 $\frac{1}{2}$ % lån ägde rum genom förmedling av Skandinaviska kreditaktiebolaget och bankfirman C. G. Cervin, vilka år 1914 ombesörjt lånets emission. Nämnda båda bankhus övertogo nämligen av riksgäldskontoret till pari kurs nom. 900,000 kr. svenska statens 5 % obligationer av år 1923 med skyldighet att använda dessa till utbyte mot obligationer av det till betalning förfallna 5 $\frac{1}{2}$ % lånet eller, därest resp. fordringsägare ej medgäve detta, tillhandahålla dem kontant likvid.

Upplåning från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Reglementet för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. av den 31 dec. 1919 innehåller i § 4 följande stadgande:

»I den mån till anstalten inflytande medel icke åtgå till bestridande av dess utgifter, äger styrelsen att årligen intill det maximibelopp, som av Konungen fastställs, lämna lån till skoldistrikt eller skolområde för uppförande av skolhus. Vad som icke placeras på detta sätt skall överlämnas till riksgäldskontoret som lån mot ränta, som bestämmes av riksgäldsfullmäktige med hänsyn tagen till den effektiva medelräntefoten för under senaste fem åren upptagna fasta statslån.»

Med anledning av detta stadgande har pensionsanstalten till riksgäldskontoret såsom lån överlämnat:

under år 1920	kr. 9,000,000:—
» » 1921	» 4,500,000:—
» » 1922	» 7,000,000:—
» » 1923	» 3,000,000:—
» » 1924	» 8,000,000:—

Summa kr. 31,500,000:—.

Räntefoten å lånen har under åren 1920—1921 utgjort 5.15 %, under år 1922 5.4 % och under åren 1923—1924 5.7 %.

Med inberäknande av de intill den 1 juli 1924 upplupna räntor, vilka fonderats, utjorde riksgäldskontorets skuld till pensionsanstalten vid samma års slut 37,145,242 kr. 72 öre.

Ifrågavarande medel bokföras från och med den 1 juli 1923 såsom fonderad statsskuld.

Upplåning från postverkets pensionsfond.

I 2 § av Kungl. Maj:ts kungörelse den 24 juli 1920, sådan denna paragraf lyder enligt kungl. kungörelsen den 10 oktober 1924 (Sv. förf. saml. nr 447), stadgas beträffande förvaltningen av postverkets, telegrafverkets, statens järnvägars och statens vattenfallsverks pensionsfonder bl. a. följande:

»Pensionsfonds tillgångar, i den mån de äro eller bliva disponibla, ingå såsom förlagsmedel för vederbörande verk. Anses disponibla medel icke för nämnda ändamål erforderliga, må verket överlämna medlen till riksgäldskontoret såsom deposition mot ränta, vilken av riksgäldsfullmäktige bestämmes med hänsyn tagen till den effektiva medelräntefoten för under senaste fem år upptagna fasta statslån; åliggande dock verket i varje fall att svara för att fonden må komma i åtnjutande av minst den ränteinkomst, som skulle hava tillkommit fonden, därest densamma ingått såsom förlagsmedel för vederbörande verk».

Med anledning av detta stadgande har generalpoststyrelsen den 31 december 1924 till riksgäldskontoret överlämnat ett belopp av 3,258,000 kr., utgörande postverkets pensionsfond tillhöriga medel. Då denna placering är av stadgivarande art, har ifrågavarande belopp i riksgäldskontorets räkenskaper bokförts såsom fonderad statsskuld.

Tillfällig upplåning.

*Upplåning
mot skatt-
kammar-
växlar.*

På sätt fullmäktige förut i denna berättelse meddelat, uppgick riksgäldskontorets skuld för försålda, i svenskt mynt utställda skattkammarväxlar vid början av räkenskapsåret 1923—1924 till 42,905,000 kr. Vid utgången av varje kvartal under samma räkenskapsår utgjorde sagda skuld:

den 30 september 1923	kr. 44,555,000: —
» 31 december »	» 33,345,000: —
» 31 mars 1924	» 27,745,000: —
» 30 juni »	» 24,275,000: —.

Efter sistnämnda dag har beloppet av utelöpande skattkammarväxlar ytterligare minskats och uppgick den 31 december 1924 till 13,785,000 kr. Av detta belopp förfalla 11,450,000 kr. till betalning den 20 mars 1925 och 2,160,000 kr. den 20 juni samma år. Återstående 175,000 kr. utgöras av utelöpande skattkammarväxlar per 20 december 1924, vilka ännu ej företetts till inlösen.

Löpetiden för de växlar, vilka försåts under räkenskapsåret 1923—1924 och sista halvåret 1924, har varit dels 3 dels 6 månader. Den diskont, köparna fått tillgodoräkna sig, har utgjort 3 och 3 1/2 % för de förra samt 3 1/2 och 4 % för de senare växlarna, räknat för helt år.

Försäljningen av ifrågavarande växlar har, liksom förut varit fallet, omhänderhaftas av riksbanken.

På framställning av riksbanken hava fullmäktige, med stöd av § 13 mom. 1 i riksgäldskontorets reglemente, i mars och april 1924 till riksbanken överlämnat av riksgäldskontoret utställda växlar å tillsammans 10,000,000 dollars, varav 5,000,000 dollars förföllo till betalning den 20 september och återstående 5,000,000 dollars den 20 oktober 1924. Samtliga dessa växlar placerades av riksbanken i Förenta staterna genom förmedling av International Acceptance Bank Inc., New York. Växlarna ifråga infriades av riksbanken å förenämnda förfallodagar och återställdes kort därefter till riksgäldskontoret.

Skattkammarväxlar, ställda till riksbankens förfogande.

I syfte att bereda riksbanken en ytterligare reserv av dollarvaluta att i händelse av behov tagas i anspråk, hava fullmäktige den 19 maj 1924 med The National City Bank of New York träffat skriftligt avtal, varigenom nämnda bank åt riksgäldskontoret öppnat en kredit å 25,000,000 dollars. Avtalet gäller till den 20 maj 1925 samt innehåller en särskild bestämmelse, genom vilken riksgäldskontoret till Sveriges riksbank överlåter rätten att föfoga över det avtalade kreditbeloppet. Beträffande övriga villkor för ifrågavarande kredit få fullmäktige hänvisa till förenämnda avtal, vilket finnes intaget i fullmäktiges låneprotokoll för den 22 maj 1924.

Kredit å 25 miljoner dollars.

Enligt vad av riksbanken meddelats, har ifrågavarande kredit endast tillfälligtvis och till en mindre del tagits i anspråk.

Såsom fullmäktige omförmält i föregående berättelser till riksdagen, har statens krigsförsäkringskommission alltsedan år 1917 av sina disponibla behållningar ställt avsevärda belopp till riksgäldskontorets förfogande. Dessa medel hava emellertid numera till största delen tagits i anspråk för budgetändamål.

Upplåning hos statens krigsförsäkringskommission.

Kommissionens tillgodohavande hos riksgäldskontoret uppgick vid 1924 års början till 1,518,477 kr. 51 öre jämte ränta för tiden fr. o. m. den 1 juli 1923, den senare uppgående till 42,775 kr. 60 öre. Vid 1924 års slut hade kommissionens behållning med inberäkning av upplupen ränta ökat till 1,633,714 kr. 96 öre.

Ränta å ifrågavarande medel gottgöres efter en räntefot, som med $\frac{1}{2}$ % överstiger högsta gällande depositionsränta, dock ej högre än 5 %.

*Upplåning hos
folkhushåll-
ningskommis-
sionen.*

Av de medel, vilka jämlikt en mellan folkhushållningskommissionen och fullmäktige i februari 1920 träffad överenskommelse, av kommissionen eller dess avvecklingskommitté överlämnats till riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning, inestod vid 1924 års början ett belopp av 700,000 kr. i riksgäldskontoret.

Sedermera hava kommissionens avvecklingskommitté till riksgäldskontoret ytterligare inbetalat 100,000 kr. i mars 1924 och 1,093,737 kr. 12 öre i oktober s. å. Sedan ifrågavarande konto därjämte tillgodoförts ett belopp av 9,000 kr., utgörande ränta för tiden 1 juli—30 sept. 1924, men å andra sidan en utbetalning av 10,000 kr. blivit verkställd till statskontoret, uppgick det i riksgäldskontoret inestående saldot av ifrågavarande medel den 31 december 1924 till 1,892,737 kr. 12 öre.

Genom brev av den 27 september 1924 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att folkhushållningskommissionens avvecklingskommittés uppdrag skall upphöra med utgången av september månad 1924, ävensom anbefallt statskontoret bl. a. att, med övertagande av samtliga folkhushållningskommissionens tillgångar och skulder, slutligt avveckla kommissionens ekonomiska verksamhet, därvid skall iakttagas, att efter avvecklingens slutförande befintlig behållning skall överlämnas till riksgäldskontoret.

Någon ränta å de medel, som för folkhushållningskommissionens räkning inestå i riksgäldskontoret, gottgöres icke fr. o. m. den 1 oktober 1924, då statskontoret övertog kommissionens avveckling.

*Upplåning hos
bränslekom-
missionen.*

Kungl. domänstyrelsen, som ombesörjer den slutliga avvecklingen av bränslekommissionens verksamhet, har den 9 oktober 1924 till riksgäldskontoret inbetalat ett belopp av 650,693 kr. 48 öre, utgörande bränslekommissionens i bank inestående behållning samma dag, inklusive därå upplupen ränta. Av nämnda belopp har, efter rekvisition, i olika poster till styrelsen återbetalats sammanlagt 190,000 kr., varefter behållningen utgör 460,693 kr. 48 öre. Någon ränta å ifrågavarande medel gottgöres icke.

*Statens han-
delskommis-
sions fond.*

Kungl. Maj:t har den 20 februari 1920 föreskrivit, bl. a., att till äventyrs förefintlig behållning av de medel, som omhänderhåfts av statens handelskommission eller av kommittéer för denna kommissions avveckling, skola överlämnas till riksgäldskontoret.

De medel, vilka nämnda kommitterade i anledning härav inbetalat till riksgäldskontoret, redovisas i huvudboken under benämningen statens handelskommissions fond. Denna fonds behållning uppgick vid 1924 års början till 258,798 kr. 90 öre och hade vid samma års slut ökat till 457,735 kr. 7 öre. Någon ränta å ifrågavarande medel gottgöres icke.

Beträffande dispositionen av de överskottsmedel, som av riksgäldskontoret upplånats från statens krigsförsäkringskommission, folkhushållningskommissionen och bränslekommissionen ävensom det belopp, som inestår å statens handelskommissions fond, torde bära erinras, att statsrådet och chefen för finansdepartementet i yttrande till statsrådsprotokollet den 2 januari 1924 rörande finansplanen för budgetåret 1924—1925 anfört följande.

»Av medel, som för närvarande inestå för vissa kristidskommissioners räkning, torde sålunda för budgetändamål kunna disponeras följande belopp, nämligen från statens krigsförsäkringskommission 1,480,000 kr., från folkhushållningskommissionen 300,000 kr., från handelskommissionen 200,000 kr. samt från bränslekommissionen 500,000 kr.»

Riksdagen har lämnat detta finansministerns förslag utan erinran.

Såsom framgår av ovanstående redogörelse rörande bränslekommissionens till riksgäldskontoret överlämnade tillgodohavande, 650,693 kr. 48 öre, har av detsamma disponerats 190,000 kr., företrädesvis för utbetalningar på grund av laga kraft vunna domar, och lära ytterligare utbetalningar av liknande art vara att emotse, varigenom det för riksstaten 1924—1925 beräknade beloppet kommer att ytterligare minskas.

Genom brev av den 21 januari 1916 har Kungl. Maj:t förordnat att medel, tillhörande statens vattenfallsverks förnyelsefonder, skola, i den mån vattenfallsstyrelsen så prövar lämpligt, överlämnas till riksgäldskontoret för förvaltning efter en räntefot, som skall för varje år bestämmas genom överenskommelse mellan riksgäldskontoret och vattenfallsstyrelsen.

Med anledning av denna föreskrift har vattenfallsstyrelsen av ifrågavarande medel till riksgäldskontoret överlämnat:

under år 1921.....	kr.	3,500,000:—
» » 1922.....	»	2,500,000:—
» » 1923.....	»	2,500,000:—
» » 1924.....	»	2,000,000:—

Summa kr. 10,500,000:—

Å nämnda fonders tillgodohavande gottgör riksgäldskontoret fr. o. m. år 1923 ränta med $\frac{1}{2}$ % över högsta gällande depositionsränta, dock ej utöver 5 %. Den upplupna räntan utbetalas för varje kalenderår till vattenfallsstyrelsen.

*Statens
vattenfalls-
verks för-
nyelsefonder.*

Garanti för det internationella österrikiska lånet.

I sin berättelse till 1924 års riksdag meddelade fullmäktige, att under tiden juni—augusti 1923 inom ett flertal olika länder verkställdes inalles tio särskilda emissioner av det internationella lånet för Österrikes finansiella återuppbyggande, samt att riksgäldskontoret utfärdade förbindelser att ansvara för betalning av 2 % av det belopp, som erfordrades för förräntande och amortering av dessa tio låneemissioner.

I november 1924 har av ifrågavarande internationella lån ytterligare emitterats ett belopp av 544,267,000 tjeckoslovakiska kr., löpande med 6 % ränta, som halvårsvis den 1 juni och den 1 december förfaller till betalning. Amorteringen av denna emission skall verkställas under åren 1925—1943.

På grund av det bemyndigande, som beträffande det österrikiska lånet lämnats av 1923 års riksdag, har riksgäldskontoret för den nya tjeckoslovakiska emissionen utfärdat enahanda ansvarsförbindelse, som tidigare avlämnats för de tio första låneemissionerna, ävensom därtill hörande 37 st. räntekuponger och 19 st. amorteringskuponger. Sedan Kungl. Maj:t genom statsrådet och chefen för finansdepartementet iklätt sig garanti för förbindelsens uppfyllande, har densamma jämte förenämnda ränte- och amorteringskuponger översänts till Schweiziska nationalbanken i Bern, som har att för låneuratorernas räkning förvara sagda handlingar.

Domänverkets kredit i riksgäldskontoret.

1923 års riksdag, som till rörelsekapital för statens domänverk anvisade ett anslag av 10,000,000 kr., har vidare

dels bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att ej mindre för beredande åt domänverket av ytterligare rörelsekapital tillhandahålla sagda verk en rörlig kredit av intill 10,000,000 kr. än även till förvaltning mottaga samma verks för omedelbart förestående utgifter eller inleverering till statsverket av driftöverskott icke erforderliga medel,

dels ock beslutat, att å såväl lyftade kreditbelopp som till förvaltning överlämnade medel skall utgå ränta, som av fullmäktige efter samråd med domänstyrelsen bestämmas med hänsyn till de å den allmänna penningmarknaden rådande förhållanden.

Efter överenskommelse med domänstyrelsen hava fullmäktige i juni 1924 bestämt, att räntegottgörelse skall tillsvi vidare utgå efter 4 $\frac{1}{2}$ % å medel, som utbetalas av det beviljade kreditbeloppet, samt efter 3 % å belopp, vilka av styrelsen överlämnas till riksgäldskontoret för förvaltning.

Domänstyrelsen har den 30 juni 1924 i riksgäldskontoret lyft hela ifrågavarande kreditbelopp, 10,000,000 kr. Av beloppet återbetalades emellertid

5,000,000 kr. i augusti och återstående 5,000,000 kr. i september samma år.

Sedermera har domänstyrelsen den 27 oktober 1924 till riksgäldskontoret för förvaltning överlämnat 2,000,000 kr. Detta belopp inestår fortfarande i riksgäldskontoret.

Telegrafverkets kredit i riksgäldskontoret.

1924 års riksdag har

dels bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att ej mindre för beredande åt telegrafverket av ytterligare rörelsekapital tillhandahålla sagda verk en rörlig kredit av intill 5,000,000 kr. än även till förvaltning mottaga samma verks för omedelbart förestående utgifter eller inleverering till statsverket av driftöverskott icke erforderliga medel,

dels ock beslutat, att å såväl lyftade kreditbelopp som till förvaltning överlämnade medel skall utgå ränta, som av fullmäktige efter samråd med telegrafstyrelsen bestämmes med hänsyn till de å den allmänna penningmarknaden rådande förhållanden.

Någon utbetalning å ifrågavarande kredit har hittills icke förekommit. Ej heller har riksgäldskontoret från telegrafstyrelsen fått mottaga några medel till förvaltning.

Utlåning till Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.

Såsom fullmäktige meddelat i förut angivna berättelser till riksdagen, hava fullmäktige i april månad 1922 till Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 utfärdat förbindelse att vid anfordran tillhandahålla kassan en garanti-fond, bestående av svenska statens 5 % obligationer å 50,000,000 kr. Samtidigt därmed beslöto fullmäktige att mot säkerhet av berörda förbindelse åt kassan öppna en kredit i löpande räkning å upp till samma belopp eller 50,000,000 kr.

Kreditkassans skuld å nämnda löpande räkning uppgick vid 1924 års början till 49,666,415 kr. 44 öre och hade vid samma års slut nedgått till 47,086,415 kr. 44 öre.

Enligt de för ifrågavarande kredit gällande bestämmelser skall ränta därå erläggas på så sätt, att Kreditkassan för varje verksamhetsår till riksgäldskontoret inbetalar hela det överskott, som efter administrationskostnadernas täckande uppkommit å rörelsen under året. Sagda överskott uppgick till:

för år 1922 kr.	69,690: 57
» » 1923 »	270,660: 68
» » 1924 »	155,333: 18.

Samtliga dessa belopp hava av kassan gottgjorts riksgäldskontoret.

Statsskuldboken.

Beträffande inskrivningarna i den svenska statsskuldboken få fullmäktige lämna nedanstående redogörelse, som dels avser de med fast ränta löpande statslånen (med undantag av 1919 och 1924 års amerikanska lån), dels ock de av riksgäldskontoret upptagna premieobligationslånen.

A. Statslån med fast ränta, med undantag av 1919 och 1924 års amerikanska lån.

På sätt meddelades i fullmäktiges berättelse till 1924 års riksdag, uppgick antalet i statsskuldboken verkställda inskrivningar av dessa lån vid 1923 års slut till 12,281 st. Under år 1924 hava 1,013 nya inskrivningar tillkommit. Hela antalet verkställda inskrivningar utgjorde alltså vid årets slut 13,294 st. Av dessa hava emellertid 1,985 st. efter hand avförts ur statsskuldboken, i följd varav de kvarstående inskrivningarna den 31 december 1924 utgjorde 11,309 st. Sammanlagda beloppet av de fordringar, som då voro inskrivna i statsskuldboken, uppgick till 552,541,731 kr. 39 öre. Fördelningen av denna summa på de olika statslånen ävensom de inskrivna beloppen i procent av skulden för varje särskilt lån framgår av följande uppgifter:

					Kvarstående kapitalbelopp	Inskrivet belopp av hela statslånet
1880	års	3 1/2	%	statslån	kr. 8,672,433:—	29.5 %
1886	»	3 1/2	»	»	20,579,111: 10	41.2 »
1887	»	3.6	»	»	48,026,200:—	57.4 »
1888	»	3	»	»	8,384,000:—	34.7 »
1890	»	3 1/2	»	»	3,276,888: 89	17.9 »
1894	»	3	»	»	6,460,920:—	38.3 »
1899	»	3 1/3	»	»	10,524,960:—	38.3 »
1900	»	3 1/2	»	»	12,793,720:—	35.2 »
1904—07	»	3 1/2	»	»	65,490,120:—	52.— »
1908	»	3 1/2	»	»	17,220,038: 40	31.6 »
1911	»	3 1/3	»	»	42,010,920:—	58.3 »
1913	»	4 1/2	»	»	42,734,520:—	59.4 »
1914	»	5	»	»	64,246,400:—	39.4 »
1916 I	»	5	»	»	23,365,000:—	38.9 »
1916 II	»	5	»	»	23,047,200:—	39.4 »
1917	»	5	»	»	28,827,100:—	42.— »
1918	»	5	»	»	44,874,200:—	47.2 »
1921	»	6	»	»	40,477,700:—	43.— »
1923	»	4 1/2	»	»	9,985,000:—	35.1 »
1923	»	5	»	»	30,353,300:—	46.3 »
Mora—Vänerns 1903				»	163,000:—	6.3 »
Malmö—Kontinentens 1898				»	1,029,000:—	100.— »

Summa kr. 552,541,731: 39 —

Av hela skulden för ovan uppräknade lån voro vid 1924 års utgång 44.2 % inskrivna i statsskuldboken.

I förestående uppgifter äro ej medräknade 11 st. inskrivningar å tillhoppa 57,000 kr., där deposition skett av endast själva obligationerna (mantlarna) men ägarna behållit de därtill hörande kupongarken.

Det inskrivna kapitalbeloppets fördelning på olika grupper av fordringsägare framgår av nedanstående sammanställning:

1. Enskilda personer	kr. 64,081,481: 78
2. Statsinstitutioner	» 176,393,553: 98
3. Kommuner (lands- och stadskommuner, landsting och hushållningssällskap)	» 8,889,011: 82
4. Bankaktiebolag och enskilda banker	» 12,489,085: 56
5. Sparbanker	» 83,157,136: 98
6. Försäkringsanstalter	» 132,310,861: 87
7. Pensionsinrättningar	» 33,674,627: 92
8. Aktiebolag (med undantag av under 4, 6 och 7 upptagna)	» 11,484,233: 38
9. Donationer, stiftelser och fonder (med undantag av under 2 och 3 upptagna) samt föreningar ...	» 23,505,531: 08
10. Fideikommiss	» 2,090,784: 44
11. Övriga fordringsägare	» 4,465,422: 58

Summa kr. 552,541,731: 39.

B. Premielånen.

Vid 1924 års slut voro följande antal obligationer, tillhörande svenska statens premielån av åren 1921 och 1923, inskrivna i statsskuldboken:

1921 års premielån: 123,863 st. obligationer å kr. 6,193,150: —

1923 års premielån: 152,981 st. obligationer å 7,649,050 kr. samt 1,533 st. obligationer, å vilka vinst utfallit och vilkas kapitalbelopp till följd därav ej inlöses.

Av 1918 års premielån, vilket förföll till betalning den 1 december 1923, kvarstodo vid 1924 års slut ett mindre antal inskrivningar, omfattande 614 st. obligationer å sammanlagt 30,700 kr.

Vid inskrivning av premieobligationer erlägges en avgift av 50 öre för varje obligation. Däremot är inskrivningen av obligationer, löpande med fast ränta, kostnadsfri.

Trollhättan—Nossebro och Lidköping—Kållands järnvägsaktiebolags likvidation. Utredning angående Trollhättan—Nossebro och Skara—Timmersdala järnvägar.

Under år 1923 hava två järnvägsbolag, vilka innehava statslån från allmänna järnvägslånefonden, nämligen Trollhättan—Nossebro och Lidköping—Kållands järnvägsaktiebolag, beslutat att träda i likvidation. Det förra bolagets likvidation påbörjades i september och det senare i december nämnda år. Vid slutet av räkenskapsåret 1923—1924 uppgick riksgäldskontorets fordran hos Trollhättan—Nossebro järnvägsaktiebolag till 812,394 kr. 51 öre och hos Lidköping—Kållands järnvägsaktiebolag till 695,458 kr. 87 öre.

Sedan Västergötland—Göteborgs järnvägsaktiebolag avgivit anbud att inköpa Trollhättan—Nossebro järnväg samt den i statens ägo redan befintliga järnvägen Skara—Timmersdala för en köpeskilling av 225,000 kr. för den förra och 125,000 kr. för den senare banan, föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 177 till 1924 års riksdag, att den sålunda ifrågasatta försäljningen av nämnda båda järnvägar måtte av riksdagen godkännas, samt att köpeskillingen för Trollhättan—Nossebro järnväg måtte få innestå i samma järnväg såsom ett till köparen utlämnat lån.

Propositionen avslogs emellertid av riksdagen, som i stället hos Kungl. Maj:t anhöll om utredning rörande möjligheterna för staten dels att övertaga Trollhättan—Nossebro järnväg dels ock att i sin ägo fortfarande bibehålla Skara—Timmersdala järnväg.

Sedan Kungl. Maj:t med anledning av detta riksdagens beslut anmodat fullmäktige i riksgäldskontoret att i samråd med järnvägsstyrelsen verkställa utredning i de av riksdagen angivna hänseenden, hava fullmäktige och järnvägsstyrelsen i juli 1924 gemensamt tillsatt en av fyra ledamöter bestående delegation för utredning av den föreliggande frågan.

Delegationens arbeten äro numera avslutade, och densamma har till riksgäldskontoret avlämnat ett den 29 september 1924 daterat utlåtande i ämnet.

Vad beträffar Lidköping—Kållands järnvägsaktiebolag har fråga blivit väckt, att bolagets järnväg från Lidköping till Tun skulle ombyggas till normalspårig samt utsträckas genom anläggning av en ny järnväg från Tun till Grästorps station på Uddevalla—Vänersborg—Herrljunga järnväg. Bolagets likvidatorer hava ansett lämpligt att låta anstå med försäljningen av Lidköping—Tuns järnväg, till dess utredningen rörande dessa förslag, vilken för närvarande pågår, blivit avslutad.

Landskrona—Kävlinge—Sjöbo järnvägsaktiebolags konkurs.

Landskrona—Kävlinge—Sjöbo järnvägsaktiebolag, som från allmänna järnvägslånefonden erhållit ett lån å 1,192,000 kr. för anläggning av järnväg från Kävlinge till Sjöbo, har den 31 december 1923 på egen begäran försatts i konkurs. Riksgäldskontorets fordran hos bolaget uppgick sagda dag till 2,494,966 kr. 86 öre, vilket belopp bevakats i konkursen.

Den 30 augusti 1924 inköpte riksgäldskontoret å exekutiv auktion Kävlinge—Sjöbo järnväg för statsverkets räkning för en köpeskillning av 1,360,000 kr., motsvarande den del av ovannämnda fordran, för vilken riksgäldskontoret på grund av inteckning ägde förmånsrätt, med tillägg av vissa konkurs- och auktionskostnader, vilka enligt lag skola utgå ur köpeskillningen före de i fastigheten beviljade inteckningar. Köpeskillningen erlades den 11 oktober 1924, då den inköpta järnvägen övergick i statens ägo.

Genom brev av den 27 september 1924 har Kungl. Maj:t förordnat, att Kävlinge—Sjöbo järnväg skall från och med tillträdesdagen den 11 oktober s. å. tills vidare och intill dess annorlunda kan bliva av Kungl. Maj:t bestämt, genom järnvägsstyrelsens försorg förvaltas på enklaste och billigaste sätt utan ändring i den vid järnvägen anställda personalens ställning, samt att hittills för järnvägen gällande taxor och reglementen fortfarande skola äga tillämpning å densamma.

Landskrona—Kävlinge—Sjöbo järnvägsaktiebolags konkurs är ännu ej avslutad. Någon utsikt att för den del av riksgäldskontorets fordran, som ej täckts av förenämnda köpeskillningsbelopp, erhålla utdelning av bolagets tillgångar förefinnes icke.

Inköp av fastigheten Rosenbad nr 5 i Stockholm.

Med bifall till av fullmäktige väckt förslag beslöt 1924 års riksdag godkänna ett mellan riksgäldskontoret och aktiebolaget Mälareprovinsernas bank i likvidation den 17 maj 1924 avslutat köpekontrakt, varigenom nämnda bolag till riksgäldskontoret för svenska statens räkning mot en köpeskillning av 2,000,000 kr. försälde fasta egendomen nr 5 inom kvarteret Rosenbad i Stockholm.

Köpeskillningen erlades av riksgäldskontoret å den därför bestämda dagen den 1 juli 1924. Lagfart å den inköpta fastigheten har den 11 augusti s. å. av Stockholms rådhusrätt beviljats för svenska staten. På hemställan av fullmäktige har Kungl. Maj:t genom brev av den 10 juni 1924 förordnat, att fastigheten skall fr. o. m. tillträdesdagen tillsvidare stå under byggnadsstyrelsens förvaltning.

Avsikten med förvärvet av ifrågavarande fastighet har varit att, sedan riksgäldskontoret erhållit lokal inom densamma, använda de utrymmen

inom riksdagshuset, som efter riksgäldskontorets avflyttning bliva lediga, för riksdagens eget behov. Före riksgäldskontorets inflyttning måste emellertid verkställas åtskilliga reparations- och ändringsarbeten. Då Skandinaviska kreditaktiebolaget redan utrymt av dem i fastigheten disponerade lokaler, möter intet hinder att därstädes när som helst påbörja nämnda arbeten. Detta låter sig emellertid icke göra i den återstående delen av fastigheten på grund av gällande hyreskontrakt; dessa utlöpa nämligen först den 1 oktober innevarande år, ett av dem, dock i tredje etagen, ej förrän den 1 oktober 1926. Med hänsyn härtill torde ändringsarbetena i sin helhet ej kunna slutföras inom sådan tid, att riksgäldskontorets överflyttning kan verkställas före början av 1926 års riksdag, utan torde detta låta sig göra först under samma riksdags fortgång.

Beträffande det sätt, varpå riksgäldskontorets nuvarande lokaler i riksdagshuset böra användas för tillgodoseende av riksdagens behov av ökat utrymme, kommer detta givetvis att bliva föremål för en grundlig utredning.

Restaurangrörelsen i riksdagshuset.

Under oktober månad 1924 infortrade riksgäldskontoret genom kungörelse, som infördes i tre av huvudstadens dagliga tidningar, anbud å övertagande av restaurangrörelsen i riksdagshuset under 1925 års lagtima riksdag. I anledning härav inkommo fyra anbud, bland vilka fullmäktige antogo det, som avgivits av verkställande direktören i Sophie Avéns aktiebolag H. Sjölin. Det med honom upprättade kontraktet angående rörelsens utövande är i huvudsak av samma innehåll som det, vilket närmast förut avslutats med källarmästaren J. A. Porath. Därest kontraktet icke å någondera sidan uppsäges före den 1 juli 1925, anses detsamma förlängt för år 1926.

Stockholm den 8 januari 1925.

EMIL KINANDER.

G. LAGERBJELKE.	G. KOBBER.	H. S. TAMM.
KARL HILDEBRAND.	CARL EKMAN.	HELGE BÄCKSTRÖM.

Henrik Ekedahl.